

Omslagfoto: Oski Collado

814 In dit nummer de **Kroniek insolventierecht** 2005, met de jurisprudentie die in 2005 op het gebied van het insolventierecht is gepubliceerd.

824 In 2005 werd in 25 **ontnemingszaken geschikt**, terwijl de rechtbanken 2000 ontnemingsmaatregelen oplegden. Is de schikking niet aantrekkelijk, of kent de advocaat de mogelijkheden niet?

802 De Wet **Personenvennootschappen**, die de aansprakelijkheid van individuele partners verscherpt, zal waarschijnlijk niet voor 2008 in werking treden. Waarom zetten nu al steeds meer advocatenkantoren de **maatschap om in een NV**?

IN DE VOLGENDE NUMMERS

- ▶ Volwassenenstrafrecht toegepast op minderjarigen
- ▶ Pensioenwet per 2007
- ▶ Kroniek mededingingsrecht
- ▶ Lichtvaardig procederen
- ▶ Waarom nemen advocaten zo weinig vakantie?

ARTIKELEN

- 814** Kroniek insolventierecht 2005
Alice Koop, Ester Oppedijk van Veen, Carin Schreuder en Ilan Spinath
- 824** Buitengerechtelijke afdoening van ontnemingsprocedure
C.M. van Rooijen-de Wit
- 828** WTBZ en niet-betalende cliënt (2)
Marianne Dumont, Lucille Vossenbergh
- 829** **OPINIE**
Herover de rol van poortwachter!
Roland Mans

VASTE RUBRIEKEN

802 ACTUALITEITEN

- ▶ Wet Personenvennootschappen in 2008 ingevoerd: Advocatenmaatschap hoeft niet onmiddellijk aangepast
- ▶ Collectieve Sinterklaas Actie, *Matthijs Kaaks*
- ▶ Daan Doorenbos wil *naming and shaming* aan banden leggen
- ▶ Peter R. de Vries legt strafpleiters dilemma's voor
- ▶ Controle Wid/Wet MOT ook volgend jaar door Orde

830 REACTIES EN BRIEVEN

- ▶ Voor en tegen proDeofonds
- ▶ Homo in de balie

836 DISCIPLINAIRE BESLISSINGEN

VAN DE ORDE

- 813** ▶ Van de deken: *Respect for the rule of law*
- 832** ▶ Voortgezette Stagiaire Opleiding en Permanente Opleiding
- 833** ▶ Personalia

813 COLOFON

Wet Personenvennootschappen in 2008 ingevoerd

Advocatenmaatschap hoeft niet

Steeds meer advocatenkantoren zetten de maatschap om in een NV. Heeft dat te maken met de Wet Personenvennootschappen, die de aansprakelijkheid van individuele partners verscherpt? Deze wet zal ondanks eerdere berichten niet komende januari in werking treden. Insiders rekenen op 2008. Vanwaar dan die omvorming?

Het wetsvoorstel Personenvennootschappen, dat al lange tijd bij de Eerste Kamer ligt nadat die in januari 2005 door de Tweede Kamer werd aanvaard, bevat geen overgangsrecht. Dit is namelijk pas enkele weken geleden voor advies naar de Raad van State gestuurd, en zal 'naar verwachting met een maand of drie openbaar zijn', aldus Voorlichting van het ministerie van Justitie. Het ministerie houdt het qua inwerkingtreding op 'tweede helft 2007'.

Waarom zijn zoveel kantoren dan zo druk bezig hun maatschappen om te vormen tot NV, BV (of LLP)? Van de twintig grootste kantoren zijn er nog maar drie een maatschap.

In de nieuwe wet zijn de vennoten hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de maatschap, terwijl naar huidig recht maten voor gelijke delen verbonden zijn

'Dat heeft naar mijn indruk vooral met aansprakelijkheid te maken', zegt de Amsterdamse advocaat J.M. Blanco Fernández, een deskundige in het vennootschapsrecht die over de materie geregeld cursussen geeft. 'In een maatschap zijn de maten aansprakelijk, in een NV kan een schuldeiser in principe niet aan de vermogens van de individuele advocaten komen.'

Het heeft dus niet te maken met dat wetsvoorstel Personenvennootschappen?

'Ik zie het verband niet. Het nieuwe recht zal vermoedelijk niet zoveel van het huidige recht verschillen dat omzetting van een maatschap in een NV of BV vanwege die verschillen nodig is. Wel is in de nieuwe wet sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid van de vennoten voor de schulden van de maatschap, terwijl naar huidig recht maten voor gelijke delen verbonden zijn. Maar ik neem aan dat de invoeringswet een overgangsregime zal bevatten en dat de praktijk de tijd zal krijgen om zich aan de nieuwe situatie aan te passen. Bovendien is het onbekend wanneer de wet in werking treedt, maar dat zal vermoedelijk niet voor 2008 zijn.'

Misschien kost het veel tijd om die rechtsvorm aan te passen?

Blanco Fernández: 'Dat kan ik me niet voorstellen. Bij een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid is het vooral een kwestie van het aanpassen van een maatschapscontract dat vaak in een onderhandse akte is neergelegd. Voor een vennootschap met rechtspersoonlijkheid is wel een notariële akte vereist, waar meer tijd mee gemoeid kan zijn, ook vanwege de inbreng van de goederen.'

Een NV is misschien wat bewerkelijker dan een BV?

'Nee, de verschillen zijn verwaarloosbaar, ook in aansprakelijkheid van de vennoten. Misschien is de NV volgens advocaten wat chiquer.'

BANG

Een huurschuld kan bij een groot kantoorgebouw oplopen tot aardige bedragen, maar hoe vaak komt het nou voor dat het kantoor de huur niet kan voldoen? Is beroepsaansprakelijkheid dan iets om echt bang voor te zijn? De Orde verplicht de kantoren om zich tegen beroepsaansprakelijkheid te verzekeren, tot een bedrag van bijna een half miljoen euro per advocaat en per gebeurtenis (en twee van deze gebeurtenissen per verzekeringsjaar). Zou een

Illustratie: Dimitry de Bruin

MATTHIJS KAAKS

Collectieve Sinterklaas Actie

Nederland is het land waar klein leed graag wordt uitvergroot. De donkere dagen rond december lenen zich daar traditiegetrouw goed voor. Klein leed komt vaak voort uit klein onrecht. Vandaar dat het einde van het jaar voor advocaten een uitstekend moment vormt voor de lancering van een offensief tegen kleine misstanden die er om vragen groots te worden aangepakt. Het enige wat daar voor nodig is, is een stichting en een stelletje gedupeerden.

Nederland barst van de gedupeerden. Gedupeerde is afgeleid van het Franse *dupe* en betekent eigenlijk sul of sukkel. Zo telt Nederland bijvoorbeeld zes miljoen sullen die een woekerpolis hebben afgenomen van een verzekeraar. (Toegegeven, ik heb zelf ook ergens zo'n polis liggen die elk jaar minder waard wordt).

De Hollandse sul – die zelf zijn kleine onrecht nimmer aan de rechter zou voorleggen, daarvan alleen al weerhouden door de woekertarieven die hem daarvoor gerekend zouden worden – ontpopt zich tot een ware activist zodra hij zich door dito sullen omringd weet. Gedupeerde beleggers, spaarders, consumenten, huizenbezitters voegen zich samen in juridische inkooporganisaties met pakkende namen, zoals dus onder meer Stichting Woekerpolis, die met veel media tamtam de juridische strijd aangaan.

De drempel is inmiddels wel erg laag geworden. Postorderbedrijf Otto zag zich onlangs geconfronteerd met een legertje consumenten dat meende recht te hebben op een tv met de geadverteerde korting, die Otto weigerde te leveren omdat de prijs een vergissing was. *Stichting Postwanorder* heeft tot doel gekregen om deze knellende misstand aan de kaak te stellen.

De initiatiefnemers van deze organisaties zijn meestal advocaten die genoeg stofgoud bij elkaar weten te vegen tot het een goudmijn wordt. Handig, dat zeker. Het is een uitgekende marketing om zo een geheel nieuwe doelgroep te creëren. De klein-leed-markt is een *lawyer's paradise*.

Als rechter zou ik echter knarsetandend naar de zich ophopende stapels klein-leed-dossiers staren. Door de collectieve sukkelacties neemt de werkdruk enorm toe. Klein onrecht dreigt groot onrecht te overwoekeren.

Ik weet een prima alternatieve route: een jaarlijkse Collectieve Sinterklaas Actie.

Sinds een paar jaar organiseer ik in december voor een groep klein-leed-clënten een speciale mailing met de volgende aanhef.

'Tot mij wendde zich de Bisschop van Myra, tevens handelend onder de naam Sinterklaas, met het klemmende verzoek u als volgt te berichten.'

Dan wijd ik bijvoorbeeld uit over de breedbeeld-TV al die arme drommels dolgraag voor de geadverteerde prijs van € 99 wensen te verwerven. De brieven beginnen hoffelijk maar hebben zonder uitzondering de grimmige afsluiting dat indien de geadresseerde niet voetstoots aan Sinterklaas' verzoek voldoet, de breedgeschouderde Witte Pieten wel eens even persoonlijk die televisies uit het magazijn van Otto komen trekken.

Ook het dreigen met gijzeling of lijfswang is tijdens de Sinterklaas Actie zonder meer geoorloofd.

Een deel van de miljoenen die de Raad voor de Rechtspraak door toedoen van Sinterklaas op deze wijze bespaart zal een prachtige bestemming krijgen: de door mijzelf opgerichte stichting Collectieve Sinterklaas Actie.

onmiddellijk aangepast

MODELLEN

De Orde biedt haar leden allerlei modellen aan voor de juridische vormgeving van het kantoor. Afhankelijk van het overgangsrecht bij de Wet Personenvennootschappen zal worden bekeken of en, zo ja, hoe deze modellen moeten worden aangepast. Notarissen van De Brauw zullen in dat geval bij de bijstelling behulpzaam zijn.

erkende beroepsfout ooit leiden tot aansprakelijkheid boven het verzekerde bedrag? Zodat de maatschap, of vennootschap, het gaat voelen?

Blanco Fernández: 'Het gaat bij aansprakelijkheid niet alleen om de hoogte van die verzekering, het kan ook zijn dat een voorval eenvoudig niet door de verzekering wordt gedekt, bijvoorbeeld omdat het opzettelijk is veroorzaakt.'

Pieter Nabben, partner bij Pot Jonker Advocaten in Haarlem: 'Advocaten zijn misschien ook wel bang voor aansprakelijkheid. Ze zijn er zelf iedere dag mee bezig. En de claims tegen accountants, die stellen hen ook niet echt gerust.'

We hoorden dat een cliënt bij een pitch eiste dat de meedingende advocatenkantoren er vanaf moeten zien om hun aansprakelijkheid te beperken, dus ook boven wat de verzekering dekt. Het kantoor dat dat niet wilde, lag eruit.

Nabben: 'Ik ken het verhaal. We vroegen ons hier op kantoor af waarom het kantoor die voorwaarde niet wilde accepteren. Als het ooit zover komt ben je de cliënt toch wel kwijt en de NV is er nu juist om die zeldzame klappen op te vangen. Waarom stelt men eigenlijk zo'n voorwaarde? Omdat de advocaat minder zijn best doet als hij zijn aansprakelijkheid kan beperken? Ik geloof daar niet in.'

(LH)

RECTIFICATIE

Het in *Advocatenblad 14* gerecenseerde boek *Mediation in arbeidsconflicten* wordt niet uitgegeven door Stili Novi, maar door het Nederlands Mediation Instituut (NMI), postbus 30137, 3001 DC Rotterdam.

Daan Doorenbos wil *naming & shaming* aan banden leggen

Lex van Almelo, journalist

De strafrechter legt zelden openbaarmaking van de veroordeling op als bijkomende straf. Maar handhavers publiceren steeds vaker de namen van overtreders, voordat definitief vaststaat dat de betrokkene over de schreef is gegaan. In zijn Nijmeegse oratie *Naming and shaming* roept Stibbe-advocaat Daan Doorenbos op tot beteugeling van deze 'luidruchtige revolutie'.

Een paar dagen voordat Doorenbos zijn oratie uitsprak, maakte het ministerie van Justitie bekend dat het gaat onderzoeken of het is toegestaan om de persoonsgegevens van vermeende pedofielen op Stopkindersexnu.nl te vermelden. Als bijzonder hoogleraar ondernemingsstrafrecht richt Doorenbos zich niet op burgers die elkaar aan de schandpaal nagelen. 'Bij burgers onderling speelt meer het element van eigenrichting en het risico van volksopstootjes wanneer burgers naar het huis van de vermeende pedofiel optrekken. Het onttrekt zich een beetje aan de economische sfeer hoewel je ook niet kunt uitsluiten dat het publiek een onderneming te schande wil maken.' Publicatie van de veroordeling van een zedelinquent kan niet als bijkomende straf worden opgelegd. Dat kan in het commune strafrecht wel bij 'misdrijven in het handelsverkeer'. En bij veroordelingen wegens overtreding van een gemeentelijke verordening is het ook mogelijk. De strafrechter gaat er echter zelden toe over. Het is een ingrijpende straf, die de reputatie van een onderneming schaadt en een bedrijf financieel dupeert. Hoe erg valt niet te voorzien. 'Het is in wezen een straf waarvan de maat en het gewicht niet vooraf te bepalen zijn. Dat onderscheidt deze straf van andere straffen en geeft haar een onvoorspelbaar en gevaarlijk karakter.'

CONTROLLERAPPORTEN

Zo terughoudend als de strafrechter is, zo gretig zijn de toezichthouders en handhavers. De

Toezichthouders zouden alleen de publiciteit moeten zoeken bij een zware overtreding of acuut gevaar voor het publiek

Provincie Limburg zet bijvoorbeeld de bevindingen van milieucontroles op de website, waarbij dus ook de vermeende overtreders worden genoemd. De Voedsel en Waren Autoriteit wil op haar website de namen gaan publiceren van producenten die onveilige producten op de markt hebben gebracht. De Autoriteit Financiële Markten moet volgens de Wet financieel toezicht (die op 1 januari 2007 in werking treedt) standaard een persbericht publiceren als zij een boete heeft opgelegd.

'Naming and shaming grijpt wild om zich heen. Begin dit jaar heeft het Europese Hof¹ in Straatsburg gezegd dat je niet vooruit mag lopen op de schuldvraag en dat de strekking van het onschuldvermoeden is de reputatie van de betrokkene te beschermen. Het komt regelmatig voor dat toezichthouders, zoals de AFM en de NMa, zich vergissen als zij een boete opleggen en dat vervolgens bekendmaken. Ik twijfel niet aan hun zorgvuldigheid, maar vaak is het een juridisch geschilpunt of er nu wel of geen sprake is van een overtreding. Het kan jaren duren voordat de rechter daarover een definitieve uitspraak heeft gedaan. Maar ondertussen is zo'n onderneming in feite brodeloos gemaakt door de publiciteit.'

Heeft u cliënten die door de publiciteit van handhavers gedupeerd zijn en naar Straatsburg gaan?

'Ik heb wel cliënten die hierdoor gedupeerd zijn, maar die hebben geen zin om naar Straatsburg te gaan. Ze leggen zich er uiteindelijk maar bij neer, omdat zij anders nog meer publiciteit creëren. Het is een *lose-lose*-situatie.'

ALLEEN RECIDIVISTEN

'Ik ben realist genoeg om niet voor afschaffing te pleiten. Maar ik pleit wel voor beperkin-

gen. In plaats van de oplegging van boetes standaard te publiceren, zou de AFM moeten toetsen of de gevolgen van publiciteit wel in verhouding staan tot de ernst van de overtreding. Naar mijn idee zouden toezichthouders de publiciteit alleen mogen zoeken als er in concreto sprake is van een zware overtreding. Als een onderneming voor de eerste keer de regels overtreedt, moet de sanctie sowieso niet worden gepubliceerd.'

Maar als je steeds moet wachten totdat de rechter de overtreding definitief heeft vastgesteld, is dat de dood van deze publicitaire sanctie.

'De naam van een bedrijf zou wel mogen worden gepubliceerd als de overtreding een acuut gevaar oplevert voor het publiek. Er zijn niet alleen principiële redenen om terughoudend te zijn, maar ook praktische. Wanneer je het wapen van publicatie te vaak gebruikt, wordt het bot. Dat is ook de visie van AFM-voorzitter Docters van Leeuwen.'

Als het Openbaar Ministerie een schikking treft met een onderneming, moet het die transactie dan niet via een persbericht naar buiten brengen ten behoeve van de transparantie?

'Dat kan. Maar namen noemen is taboe, tenzij de verdachte ermee instemt. Als het OM vindt dat een persbericht over "een vennootschap" geen zin heeft, moet het maar volstaan met anonieme vermelding van de opgelegde boetes in het jaarverslag.'

NOOT

¹ EHRM, 9 februari 2006, zaaknummers 73443/01 en 74860/01.

Verdeeldheid over *no cure no pay* duurt voort

De studiedag 'Resultaatgerichte beloning bij de afhandeling van personenschade' bracht voor- en tegenstanders van *no cure no pay* niet dicht bij elkaar. *No win no fee*, voorzichtig gesuggereerd door de Commissie Advocatuur, moet direct van de baan.

Michel Knapen, journalist

Wie wordt eigenlijk beter van *no cure no pay*, vroeg Jack Hommel, directievoorzitter Bedrijven bij Achmea, zich af. De advocaat? 'Die gaat *misschien* meer verdienen.' Het slachtoffer? 'Ik denk van niet. Kleine gevallen zijn niet interessant en slachtoffers met zware letselschade zijn niet altijd gebaat bij alleen veel geld.' De verzekeraar? 'Nee, maar deze wordt er ook niet slechter van.' De rechterlijke macht? 'Die verwacht na een stelselwijziging weinig verandering.'

Als het aan Hommel ligt – een van de sprekers op een studiedag die studiecentrum Kerckebosch op donderdag 23 november organiseerde – komt *no cure no pay* er niet. 'We moeten onze energie steken in het genezen van het slachtoffer, zodat hij de draad van zijn leven weer kan oppakken. We moeten sneller aansprakelijkheid erkennen en de zaken sneller regelen. Wat dat betreft moeten we de hand in eigen boezem steken.' Dat alles is beter dan energie te steken in nieuwe beloningssystemen, aldus Hommel, die aangaf niet namens alle verzekeraars te spreken.

Directeur Jan Houkes (Palsgroep) kon zich in die stelling niet vinden. Er zijn veel verzinsels en misvattingen over *no cure no pay*, en die moeten snel de wereld uit, aldus Houkes. Zo zou *no cure no pay* leiden tot 'Amerikaanse toestanden'. Houkes: 'Omdat cliënten elkaar over en weer aansprakelijk stellen, zou de *claimratio* omhoog springen. En omdat partijen elkaar snel voor de rechter slepen, zou de *litigationratio* stijgen.

Foto: Johnny Colewijn

Deze ratio's zijn in de VS na de introductie van *no cure no pay* niet gestegen. In Duitsland is *no cure no pay* niet toegestaan en de *litigationratio* is daar toch de hoogste ter wereld, het dubbele van de VS.' Ook van *cherrypicking* wilde Houkes niets weten. 'Een advocaat kan zich niet veroorloven zich te beperken tot de krenten, hij moet ook pap eten. Juist een spreiding van het financiële risico maakt het voor de advocaat mogelijk een gezonde mix te creëren van kansrijke en minder kansrijke zaken. Doet hij alleen het een of alleen het ander, dan gaat hij ten onder.' De Palsgroep, die 15 procent van de letselschademarkt in handen heeft, zegt niet aan *cherrypicking* te doen. Houkes rekent 15 procent van het schadevergoedingsbedrag. 'Heel zelden hebben we een grote zaak van vijf ton', zegt hij. 'En in zo'n geval worden de uren die we maken in mindering gebracht op het percentage.'

Tot slot zou *no cure no pay* een grote impact hebben op de markt. Houkes: 'Slechts een klein deel van de advocaten doet nu structureel letselschadezaken en zij treden ook op als advocaat van verzekeraars. Zij worden via die weg al betaald en staan niet te wachten op *no cure no pay*. De kleine groep die alleen optreedt voor slachtoffers doet dat slechts enkele keren per jaar, en heeft er dus weinig belang bij.' Alleen

advocaten die structureel werken voor alleen slachtoffers (Houkes schat dat het er zo'n 85 zijn), hebben baat bij *no cure no pay*. 'Maar dat is een relatief klein effect op de markt.'

Juist een uurtariefensysteem is volgens Houkes voor de cliënt duur en geeft bovendien een prikkel tot misbruik. 'Of advocaten echt zaken laten voortslepen, zie je pas achteraf bij de tuchtrechter. In veel andere gevallen gebeurt het ook maar weet de deken het niet, omdat de cliënt in zijn gebrek aan kennis niet eens weet dat zaken zich voortslepen. Bij *no cure no pay* is dat minder: de advocaat is gefocust op een hoog resultaat, dus op een hoog rendement voor het slachtoffer. Er is geen controle achteraf maar een operationale controle.'

BELANGENCONFLICT

Josée van de Laar, werkzaam bij Beer Advocaten advocaat en ASP-lid wilde de bekende nadelen van *no cure no pay* graag nuanceren. 'Er zou een grote kans zijn op een belangenconflict tussen advocaat en cliënt, maar is dat in het huidige stelsel dan anders? En er zou een onzekere financiering ontstaan voor advocatenkantoren en dus ondoenlijk voor kleine kantoren. Maar daar gaat het ons niet om: ASP denkt niet aan eigenbelang, wel aan het belang van de cliënt.' In het modelcontract dat ASP-

advocaten sluiten met cliënten is dan ook een *no cure no pay*-bepaling opgenomen.

Van de Laar stond weer pal tegenover Jacqueline Meyst-Michiels, advocaat bij Van Benthem & Keulen. Deze laatste, die als letselschadeadvocaat alleen werkt voor verzekeraars en niet voor slachtoffers, krijgt bij het woord *no cure no pay* een vieze smaak in de mond. 'Ik denk dan aan bureautjes die slachtoffers naar binnen paaien. Ik ben dan ook tegen *no cure no pay*, er zijn belangenconflicten en je verliest als advocaat je onafhankelijkheid.'

Maar ook *no win no fee* zag Meyst absoluut niet zitten, in tegenstelling tot de Commissie

Advocatuur die eerder suggereerde dat dit mogelijk moet zijn. Bij *no win no fee* hoeft de cliënt na een verloren zaak het honorarium van zijn advocaat niet te betalen, maar wel de kosten van bijvoorbeeld deskundigen, de kosten van de wederpartij en het honorarium van de advocaat van de wederpartij.

Engeland kent sinds 1995 *no win no fee*. Maar in de praktijk blijkt dit voor de cliënt erg kostbaar. De verliezende partij kan dat risico echter afdekken met een *after the event insurance*. Meyst: 'Een advocaat sluit deze verzekering meestal met de schadeverzekeraar, maar dat leidt er wel toe dat de verzekeraar een grote

invloed op de zaak krijgt. Er komt een nieuwe partij bij. Het systeem heeft dan ook geleid tot veel geschilpunten, over bijvoorbeeld de premiestelling en de *success fee*.'

Zij noemde een extra risico voor de advocaat: hij moet alles voorschieten omdat hij niet tussentijds kan declareren. 'Je wordt financier van je cliënt en mogelijk ligt een faillissement in het verschiet. *No win no fee* moeten we niet blind uit Engeland overnemen. De Commissie Advocatuur heeft te gemakkelijk ja gezegd tegen *no win no fee*.'

~ HET IS GEZEGD ~

Als een huwelijk slecht was, werd er niet gepraat over scheiden. Dat deed je niet. De sociale controle was te groot. Dus kwam het rattengif weleens tevoorschijn en stierf de man een onverklaarbare dood. Tot onderzoek uitwees dat er gif in het spel was. Ik bedoel maar: het is absoluut niet slechter geworden, wel anders.

Advocaat Kees Galama, BN De Stem, november 2006

Dit is een interview waarvan niemand gedacht had dat het ooit zou plaatshebben. Dit is het definitieve hoofdstuk van het Proces van de Eeuw.

Vice-president Mike Darnell van televisiezender Fox over het 'what if'-interview van O.J. Simpson; uitgever en zender zagen overigens na heftige protesten af van openbaarmaking (Algemeen Dagblad, november 2006)

Toen ik alles had, waren de mensen goed voor mij.

Een verdachte van verkrachting en mishandeling vertelt over vroeger (De Volkskrant, november 2006)

Er zitten altijd Amerikanen bij, we worden gefilmd. Als ik hem een document wil geven, maakt een Amerikaan er eerst een kopie van. Zijn detentie is totaal onder Amerikaanse controle. Net als het proces.

De Amerikaanse advocaat Curtis Doebbler van Saddam Hoessein bekritiseert het proces tegen 'de president', NRC Handelsblad, november 2006

Volgens wereldwijd geldende regels van de Hells Angels mogen negers geen lid worden.

Het OM gaat de club ook vervolgen wegens discriminatie op grond van huidskleur, de Volkskrant, november 2006

Opkomen voor dat recht botst misschien met de huidige stemming in het land, maar dat maakt ons niet wereldvreemd, zoals door politici wordt gezegd.

Voorzitter A.G. Castermans van de Commissie Gelijke Behandeling, NRC Handelsblad, november 2006

Ander voorbeeld van de erkenning. Laatst belde ik het OM voor een commentaar op een bepaald onderwerp, en vervolgens werd me verteld dat een van de PG's het wel aardig vond om persoonlijk hierover ondervraagd te worden.

Mr.-hoofdredacteur Van Kleef naar aanleiding van het eenjarig bestaan, mr-online.nl

Lees dit zorgvuldig. Het is niet de gebruikelijke blablabla. Wij proberen alles zo googlely mogelijk te doen.

Google's huisjurist Peter Fleischer over hun gebruiksvoorwaarden, de Volkskrant, november 2006

Je bent als advocaat maatschappelijk betrokken. Een flinke discussie ga je niet uit de weg. Je praat gemakkelijk, graag en veel. Ook ben je niet benauwd om het woord of de aandacht te krijgen. Tegelijkertijd houden advocaten ervan mensen te observeren en zich te verdiepen in wetenschappelijke onderwerpen.

Website www.ikwiladvocaatworden.nl

Als je in een politie proces-verbaal leest dat de verdachte verklaart dat hij zich 'het goed wederrechtelijk heeft toegeëigend', dan weet je al dat dit niet de verklaring van de verdachte kan zijn.

Strafpleiter Gert-Jan Mooren, BN De Stem, november 2006

Peter R. de Vries legt strafpleiters dilemma's voor

Officieren van justitie die ontlastend materiaal achterhouden zijn de belangrijkste oorzaken van rechterlijke dwalingen. Aldus vier strafpleiters op het congres Dubieuze Zaken. Daar werd ook hun eigen beroepsethiek getest.

Michel Knapen, journalist

Alle vier hebben ze weleens processtukken aan de media doorgespeeld, terwijl de zaak nog onder de rechter was. Een stapel bankbiljetten, buitgemaakt door een bankoverval die hun cliënt is, zullen ze als honorarium niet accepteren. 'Dat is te opzichtig', aldus Theo Hiddema. Zelfs als het geld eerst wordt gestort en dan overgemaakt naar de rekening van de advocaten, zullen ze het weigeren.

Dinsdag 28 november kon een blik in de zielenroerselen worden geworpen van vier topstrafpleiters: naast Hiddema waren dat Cees Korvinus, Gerard Spong en Geert-Jan Knoops. Zij waren sprekers op het congres Dubieuze Zaken, dat plaatsvond op de Universiteit van Tilburg. Zij kregen, voor een publiek van enkele honderden studenten, van Peter R. de Vries een aantal dilemma's voorgeschoteld, waarmee hij hun beroepsethiek testte.

Wat doen ze bijvoorbeeld als de officier van justitie vergeet om de verlenging van een tbs tijdig aan te vragen? 'Uw cliënt zal dan als een tikkende tijdbom op straat belanden', dikt De Vries de casus aan. Alle vier waren het erover eens dat ze de officier niet zouden waarschuwen. 'Het knaagt wel aan me', reageerde Korvinus, 'maar ik heb geen andere keus.' Spong waarschuwde voor rolverving: 'Iedereen heeft in het strafproces een eigen taak. Advocaten hebben hierin geen maatschappelijke verantwoordelijkheid.' Hij zei verraad te plegen als hij de officier inlichtte. 'U ligt er dus van wakker', reageerde De Vries, 'maar de nachtmerrie is voor de maatschappij.'

RODE OORTJES

Minder eensgezind was 'de crème de la crime' (De Vries) over een rapport, opgesteld door een psychiater die bevriend is met een alcoholverslaafde en daarin de verslavingsproblematiek sterk afzwakte. 'En u weet dat uw cliënt een gevaar is op de weg. Brengt u het rapport in?' Korvinus en Hiddema

Foto: Christiaan Westgeest

zouden daar niet moeilijk over doen. Het is de verantwoordelijkheid van de psychiater en bovendien kan het OM een tegenonderzoek entameren. Spong daarentegen zou het rapport niet inbrengen: 'Het is misleiding van de rechter.' Knoops zou een 'opgepoetst' rapport wel maar een vals rapport niet indienen.

De studenten leerden ook dat de vier advocaten een onrechtmatig verkregen memo van een officier van justitie, waarin staat dat het OM ongeoorloofde opsporingsmethoden heeft gebruikt, zeker zouden lezen. Maar krijgen ze het requisitoir door een bevriende parketwachter toegespeeld, dan liggen de kaarten anders. Korvinus en Knoops zouden het ongelezen in de prullenbak gooien, Spong en Hiddema zouden het 'met rode oortjes' lezen.

Misschien niet eens zo raar, want juist het OM speelt volgens de advocaten een dubieuze rol bij rechterlijke dwalingen. Met name officieren van justitie die ontlastend materiaal achterhouden zorgen voor veel dwalingen. Spong: 'Een onuitroeibaar verschijnsel, ook al heeft het OM protocollen opgesteld.'

TUNNELVISIE

In de VS kunnen dergelijke officieren worden gestraft – als er sprake is van boos opzet – met een geldboete van duizend dollar of één jaar gevangenisstraf. Resulteert het achterhouden

van informatie uiteindelijk in het voltrekken van de doodstraf van een veroordeelde, dan kan de officier levenslang krijgen. Volgens Spong is er ooit één officier gestraft: hij kreeg een geldboete van vijfhonderd dollar en werd geschorst. 'In hoger beroep is die schorsing omgezet in een berisping, omdat de officier "een vlekkeloze staat van dienst" had.' Spong noemde meer verklaringen voor rechterlijke dwalingen: problematische ooggetuigenverklaringen, zwakke getuigenverhooren en tunnelvisie bij de opsporing. Verder het stelselmatig weigeren om getuigen van de verdediging toe te laten, het kortwieken van de verdediging – in tijd en mogelijkheden – en het afzwakken van het onmiddellijkheidsbeginsel. 'En ook bevooroordeelde en arrogante strafrechters, die geen bal willen weten van rechtspsychologisch onderzoek.'

Spong vroeg zich af of het niet tijd was om de vervolgers te gaan vervolgen, en probeerde wat te leren van Amerikaanse voorbeelden. Een politieke sanctie – ooit voorgesteld door opperrechter Scalia in een *dissenting opinion* – kan in Amerika goed werken: de officier die ontlastend materiaal heeft achtergehouden mag zich niet opnieuw verkiesbaar stellen. 'Maar bij benoemde officieren kan dat niet. Een mogelijkheid is een wet die lijkt op de *Citizens Protection Act*, die in 1999 in werking is getreden. De officier moet schriftelijk verklaren dat hij al het materiaal heeft ingebracht. Blijkt dat achter niet het geval te zijn, dan heeft hij valsheid in geschrifte gepleegd. Hoe dan ook, we hebben in Nederland een offensieve strafbalie nodig. We moeten instrumenten hebben om dergelijke officieren te kunnen aanpakken.'

Peter R. de Vries tegen de strafpleiters: 'U ligt er dus van wakker, maar de nachtmerrie is voor de maatschappij'

Chambers 2007 brengt weinig nieuws

Vera de Leeuw, journalist

Eind november werd op de site van de Britse juridische uitgever/wervingsbureau Chambers and partners het nieuwe overzicht van de beste Nederlandse advocaten en advocatenkantoren gepubliceerd. Het Nederlandse gedeelte maakt onderdeel uit van een wereldwijd onderzoek dat jaarlijks door Chambers wordt verricht. De toetsing van Chambers richt zich op juridische kennis en inzicht, professionaliteit, cliëntenbenadering en toewijding van de advocaten, maar ook andere aspecten die cliënten belangrijk vinden. Volgens de uitgever geeft de mening van de markt de doorslag bij het samenstellen van de lijst van *topscorers*.

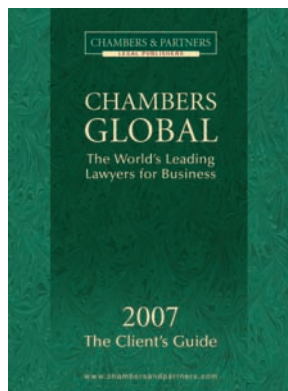
Net als vorig jaar werden de specialisaties onderzocht: Banking & Finance, Capital Markets (zowel Debt & Equity als Securitisation), Competition/Antitrust, Corporate/M&A, Dispute Resolution, Employment, Energy & Natural Resources, Intellectual Property, Real Estate, Restructuring/Insolvency, Tax, en Telecommunications en Media and Technology (TMT).

De top verandert nauwelijks. Wat de nummer-1 en -2 vermeldingen aangaat, voeren De Brauw en Allen & Overy nog steeds de lijst aan. De Brauw krijgt wederom een ranking-1 voor Competition/Antitrust, Corporate/M&A, Dispute Resolution, Employment, Energy & Natural Resources, Intellectual Property, Restructuring/Insolvency en TMT. Allen & Overy scoort voor het eerst nummer-1 op Restructuring/Insolvency, en daarnaast net als vorig jaar op Banking and Finance, Capital Markets Debt and Equity, Competition/Antitrust, Corporate/M&A, Employment, Energy en TMT. Overige kantoren zoals Clifford Chance, Stibbe, Loyens & Loeff en NautaDutilh krijgen op kantoorniveau een keer een nummer-1 vermelding voor respectievelijk Banking, Employment, Tax en Capital Markets (Securitisation). Deze vier kantoren zijn ieder goed voor drie tot vier vermeldingen op ranking 2-niveau, evenals Freshfields.

EENZAAM

Ten opzichte van vorig jaar is er een vrouw bijgekomen die op individueel niveau een ranking-1 haalt, wat het totaal op vier brengt. Het betreft Michaela Ulrici (NautaDutilh-Securitisation), Lokke Moerel (De Brauw-TMT), Annelies van der Pauw (A & O-Debt & Equity) en Marjolein Geus (Bird & Bird-TMT).

Voor wat betreft *Star Performers*, advocaten die als 'uitzonderlijk goed' worden beoordeeld, kan alleen De Brauw's Rogier Duk zich wentelen in deze weelde. Chambers spreekt van 'an intellectual prowess like no other employment lawyer, he shapes the Dutch legal landscape.'

Solidariteit met Filippijnse beroepsgenoten blijft geboden

De Filippijnse advocaat Edre Olalia van CODAL (Counsel for the defense of Liberties) was gastspreker tijdens het onlangs gehouden jaarcongres van de Orde. Hij vertelde over de levensbedreigende situatie waarin Filippijnse advocaten en rechters hun werk moeten doen. Op uitnodiging van CODAL organiseerde Advocaten voor Advocaten met steun van onder meer de Orde en Advocaten zonder Grenzen, in juni 2006 een internationale fact finding missie naar de Filippijnen. Het rapport van deze missie, getiteld 'From facts to Action', bevestigde dat Filippijnse mensenrechtenadvocaten en rechters stelselmatig worden bedreigd, geïntimideerd en vermoord. Volgens Olalia is het rapport zowel in de Filippijnen als elders in de wereld goed ontvangen. Organisaties als de International Bar Association, the Human Rights Commission of England and Wales, Lawyers Rights Watch Canada en de Asian Human Rights Commission hebben de aanbevelingen van het rapport onderschreven of de Filippijnse autoriteiten opgeroepen deze op te volgen; in het Europees Parlement en de Tweede Kamer zijn vragen gesteld en de VN Speciaal Rapporteur voor de onafhankelijkheid van advocaten en rechters heeft de Filippijnse regering om een bezoek verzocht.

Onder deze toenemende internationale druk heeft President Arroyo de moorden inmiddels publiekelijk veroordeeld en een commissie in het leven geroepen die deze onderzoekt. De integriteit en onafhankelijkheid van deze commissie worden echter alom betwijfeld. Alarmerend is ook dat het ministerie van Justitie volhoudt dat de moorden op advocaten slechts incidenten zijn, terwijl het geweld tegen advocaten onverminderd doorgaat: recent werden twee advocaten vermoord onder wie de 35-jarige advocaat Julius Angadol die op 7 september onderweg naar kantoor werd neergeschoten; de jonge advocaat Jobert Pahilga zit nog steeds ondergedoken omdat hij tot militair doelwit is verklaard en advocaten werkzaam voor het Pro-Legal Assistance Center (PLACE) dat rechtshulp verleent aan vakbonden en arbeiders, zoals Noel Neri en Nenita Mahinay, worden regelmatig lastiggevallen door staatsagenten, terwijl hun cliënten niet meer naar hun kantoor durven komen omdat dit door zwaarbewapende mannen in de gaten wordt gehouden. Advocaten voor Advocaten blijft zich daarom inzetten voor de Filippijnen en hoopt daarbij ook op uw steun te kunnen blijven rekenen.

Voor meer informatie over de Filippijnen zie <http://www.advocatenvooradvocaten.nl/projecten>. Voor informatie over de **Stichting Advocaten voor Advocaten**: Judith Lichtenberg, info@advocatenvooradvocaten.nl, of: www.stichtingadvocatenvooradvocaten.nl. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

van de voorraad kon het bestuur geen redelijk inzicht hebben in de vermogenspositie van de vennootschap. De omstandigheid dat de financiële administratie van de failliet op zichzelf op orde was maakt dat niet anders.¹⁸

BESTUURDERSAANSPRAKELIJKHEID – ONRECHTMATIGE DAAD

Het bedrijf Payroll heeft in het kader van de opname van de speelfilm Ocean Warrior personeel uitgeleend aan Ocean Warrior. Een van de bestuurders van Ocean Warrior, Daniel Films B.V., heeft zich op 20 februari 2001 jegens Payroll garant gesteld voor de uitstaande nota's van Payroll. Nadat de garantie is verstrekt, heeft Payroll geen personeel meer uitgeleend in verband met de film. Enige maanden nadat de garantie is verstrekt, is Ocean Warrior failliet gegaan. Vervolgens bleek dat Daniel Films B.V. haar verplichting uit de garantie jegens Payroll

niet kon nakomen. Payroll heeft daarop de feitelijk leidinggever van Daniel Films B.V. aangesproken. Payroll stelt dat de feitelijke leidinggever van Daniel Films B.V. onrechtmatig jegens haar heeft gehandeld door een overeenkomst met haar aan te gaan terwijl hij wist, althans behoorde te weten, dat de vennootschap haar verplichtingen uit de overeenkomst niet zou kunnen nakomen. De rechtbank oordeelt dat de enkele schending van de Beklamel-norm een bestuurder nog niet schadelijkt maakt. De wederpartij dient als gevolg van de schending ook schade te hebben geleden. Daarvan is volgens de rechtbank alleen sprake wanneer de wederpartij ten gevolge van het door de bestuurder/feitelijk leidinggever

wekken of instandhouden van een schijn van kredietwaardigheid een overeenkomst is aangegaan en/of (op basis van die overeenkomst) een prestatie heeft geleverd, terwijl dat achterwege zou zijn gebleven wanneer de schijn van kredietwaardigheid niet zou zijn gewekt. Gesteld noch gebleken is dat Payroll na 20 februari 2001 diensten voor Ocean Warrior heeft verricht. Evenmin is gesteld of gebleken dat haar vordering op Ocean Warrior na het stellen van de garantie is toegenomen. In dat licht bezien is het volgens de rechtbank niet aannemelijk dat Payroll als gevolg van het schenden van de Beklamel-norm in een nadeliger positie is gekomen.¹⁹

HR 30 september 2005

In september 1995 was de Ontvanger voornemens uit kracht van een aantal dwangbevelen executoriaal (bodem)beslag te leggen

op aan de vennootschap toebehorende zaken. De bestuurder van deze vennootschap heeft vervolgens de Ontvanger telefonisch verzocht het bodembeslag achterwege te laten. Reden voor het verzoek was dat onderhandeling over de verkoop van de vennootschap reeds in een vergevorderd stadium was. De vrees bestond dat de aspirant-koper door het bodembeslag zou afhaken. De Ontvanger heeft het verzoek ingewilligd. Vlak hierna, toen de verkoop niet door bleek te gaan, heeft de vennootschap haar 'bodem' als bedoeld in de Invorderingswet 1990 verhuurd aan de Rabobank. Van belang in dit kader is dat de bestuurder zich jegens de Rabobank borg heeft gesteld voor de verplichtingen van de vennootschap. De Ontvanger stelt zich op het standpunt dat de bestuurder onrechtmatig jegens haar heeft gehandeld. De Hoge Raad oordeelde dat nu de opschorting van het door de Ontvanger voorgenomen beslag met name plaatsvond op verzoek en in het belang van de bestuurder, de Ontvanger erop mocht vertrouwen dat de bestuurder niet vervolgens met het oog op eigen financiële verplichtingen jegens de Rabobank een overeenkomst met de Rabobank zou sluiten waardoor de mogelijkheid voor de Ontvanger om beslag te leggen werd gefrustreerd.²⁰

HR 8 juli 2005

Eiser tot cassatie, Lunderstädt komt voor de tweede keer in cassatie tegen een tussen hem en de verweerders, De Kok c.s., in hoger beroep gewezen arrest. Lunderstädt heeft uit hoofde van ontbinding van de overeenkomst een garantieclaim op HYS, de vennootschap waarvan De Kok c.s. bestuurders zijn. HYS is niet in staat deze vordering te voldoen. Lunderstädt stelt zich op het standpunt dat De Kok c.s. onrechtmatig hebben gehandeld

¹⁰ HR 12 augustus 2005, JOR 2005/257.

¹¹ Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam 17 maart 2005, JOR 2005/159.

¹² HR 4 februari 2005, JOR 2005/106 m.nt. A van Hees, NJ 2005, 362, RvdW 2005/24. Zie Hof Amsterdam 9 januari 2004, JOR 2004/88 m.nt. Verschoof Rechtbank Amsterdam 4 december 2003, JOR 2004/31 m.nt. mr. JJvH, zie ook Kroniek Insolventierecht 2004, *Advocatenblad* 2005, p. 121 en 122.

¹³ Rechtbank Roermond 25 februari 2004, JOR 2005/44.

¹⁴ Rechtbank Groningen 26 november 2004, JOR 2005/49.

¹⁵ Zie Rechtbank Amsterdam 7 april 2004, JOR 2004/180; NJ 2005, 529.

¹⁶ HR 21 januari 2005, JOR 2005/104, NJ 2005, 250 en RvdW 2005/14. Zie ook HR 21 januari 2005, JOR 2005/105.

¹⁷ HR 22 april 2005, JOR 2005/165, NJ 2005, 405, RvdW 2005/60.

¹⁸ Rechtbank Haarlem 2 februari 2005, TvI 2005/3, p. 29.

¹⁹ Rechtbank Zwolle-Lelystad 21 september 2005, JA 2005/102.

²⁰ HR 30 september 2005, JOR 2005/289.

door de voorhanden activa van HYS aan verhaal te onttrekken, dan wel hiervan te profiteren en daaraan mee te werken. Het leeghalen van HYS bestond onder meer uit een aanzienlijke winstuitkering aan haar enig aandeelhoudster Familie de Kok Beheer B.V. en overdracht van nagenoeg al haar activa, zonder adequate vergoeding, aan een groepsmaatschappij van HYS. Voor toewijzing van de vordering van Lunderstädt is volgens het hof in eerste plaats noodzakelijk dat de Kok c.s. ten tijde van de verweten handelingen rekening hadden moeten houden met de mogelijkheid dat de vordering tot ontbinding zou worden toegewezen. De enkele omstandigheid dat de vordering tot ontbinding ten tijde van de verweten handeling reeds was ingesteld is, tegen de achtergrond van het door De Kok c.s. gevoerde verweer dat het slechts bij een klein gedeelte van de verkochte jachten kwam tot een garantieclaim en dat deze in nagenoeg alle gevallen zijn afgedaan tegen een fractie van de ingediende claims, onvoldoende om aan te nemen dat De Kok c.s. daadwerkelijk rekening hadden moeten houden met de mogelijkheid van toewijzing van deze vordering. Dit oordeel geeft volgens de Hoge Raad geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting.²¹

HR 17 juni 2005

Werkneemster was in dienst van de Hypotheekshop en al enige tijd ziek. De bestuurders van de Hypotheekshop hebben gedurende de ziekte van de werkneemster de bedrijfsactiviteiten elders voortgezet en de vennootschap voor het overige laten voortbestaan. In een 'geregelde' ontbindingsprocedure heeft de kantonrechter een vergoeding van f 55.000 aan de werkneemster toegerekend. Vervolgens heeft de Hypotheekshop aan de werkneemster laten weten niet in staat te zijn de ontbindingsvergoeding te voldoen. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de bestuurders onrechtmatig hebben gehandeld jegens de werkneemster nu hun verweten kan worden dat zij (a) de Hypotheekshop een verplichting hebben laten aangaan, terwijl zij wisten, althans behoorden te weten, dat de Hypotheekshop die niet (binnen redelijke termijn) zou kunnen nakomen en terzake geen verhaal zou bieden en

dat zij daaromtrent geen klare wijn geschonken hebben, doch ook (b) dat de bestuurders bewust ervoor hebben gekozen de bedrijfsactiviteiten van de Hypotheekshop tijdens de ziekte van de werkneemster elders voort te zetten terwijl zij de Hypotheekshop voor het overige hebben laten voortbestaan.²²

Door degene die (volledige of overheersende) zeggenschap heeft over twee rechtspersonen kan misbruik worden gemaakt van het identiteitsverschil tussen deze rechtspersonen. Van misbruik kan sprake zijn, indien degene die zeggenschap heeft over beide rechtspersonen bij de wederpartij de indruk heeft gewekt met de ene rechtspersoon tot zaken te komen, terwijl de wederpartij met de andere rechtspersoon contractueel wordt verbonden. Het maken van zodanig misbruik zal in de regel moeten worden aangemerkt als een onrechtmatige daad, die verplicht tot het vergoeden van de schade die door het misbruik aan derden wordt toegebracht. Deze verplichting tot schadevergoeding rust niet alleen op de persoon die met gebruikmaking van zijn zeggenschap de betrokken rechtspersonen tot medewerking aan dat onrechtmatig handelen heeft gebracht, doch ook op deze rechtspersonen zelf, omdat het ongeoorloofde oogmerk van degene die hen beheerst, rechtens dient te worden aangemerkt als een oogmerk van henzelf. Daarnaast is het volgens het Hof Leeuwarden in uitzonderlijke gevallen mogelijk om vereenzelviging van de betrokken rechtspersonen – dat wil zeggen een rechtstreekse doorbraak van aansprakelijkheid door het wegdenken van het identiteitsverschil – aan een vordering ten grondslag te leggen. Deze grondslag dient volgens het hof te worden onderscheiden van de hiervoor genoemde grondslag, een onrechtmatige daad bestaand uit het misbruik van het identiteitsverschil tussen twee rechtspersonen. Voor volledige vereenzelviging van twee rechtspersonen is op zijn minst vereist dat er sprake is van een zekere mate van verwevenheid van de betreffende rechtspersonen, hetgeen bijvoorbeeld het geval kan zijn, indien de ene rechtspersoon de bedrijfsactiviteiten van de andere rechtspersoon overneemt of indien er sprake is van willekeurige over-

heveling van vermogensbestanddelen van de ene naar de andere rechtspersoon. Het enkele feit dat de ene rechtspersoon in de andere volledige dan wel overheersende zeggenschap heeft, volstaat hiertoe niet.²³

De dochtervennootschap heeft ten opzichte van de schuldeiser onrechtmatig gehandeld nu is komen vast te staan dat de dochtervennootschap (a) de vordering van de schuldeiser bewust, en op basis van rechtens niet te respecteren criteria, bij andere crediteuren heeft achtergesteld, (b) alle overige externe crediteuren heeft voldaan, (c) haar activa heeft overgeheveld naar haar moedermaatschappij ter voldoening van intercompany-vorderingen, en aldus de activa heeft onttrokken aan het verhaal van de schuldeiser en (d) niet het beschikbare krediet heeft aangewend ter betaling van de vordering van de schuldeiser. Het Hof Leeuwarden overweegt dat, gelet op de geschetste omstandigheden, de dochtervennootschap welbewust de vordering van de schuldeiser niet heeft betrokken in haar financiële afwikkeling, waardoor deze als enige crediteur van de dochtervennootschap niet is voldaan. Daarnaast heeft de dochtervennootschap afgezien van een ontbinding op grond van art. 2:19 BW dan wel een faillissementsaangifte, hetgeen onmiskkenbaar ten voordele heeft gestrekt van de andere groepsmaatschappijen. Voorts overweegt het hof dat hoewel de vorm van financiering – er was sprake van een zogenoemd parapluukrediet – op zichzelf geen reden is voor vereenzelviging van de moedervennootschap met de dochtervennootschap, hieruit in de gegeven omstandigheden wel een intensieve bemoeienis kan worden afgeleid. Het hof overweegt dat de moedervennootschap als enig aandeelhouder niet alleen moet worden geacht het besluit tot beëindiging van de bedrijfsactiviteiten te hebben genomen maar bovendien actief betrokken is geweest bij de liquidatie van haar dochtervennootschap, in elk geval voor zover dit betreft de aanwending van de activa van de dochtervennootschap ter voldoening van haar vordering. De handelwijze van de moedervennootschap dient volgens het hof als onrechtmatig ten opzichte van de schuldeiser van de dochtervennootschap

te worden gekwalificeerd, hetgeen een zelfstandige grond voor aansprakelijkheid is.²⁴

Een schuldenaar, die zijn schuldeisers ongelijk behandelt door sommige wel en andere niet te voldoen, kan hiermee onder omstandigheden onrechtmatig handelen jegens de niet-betaalde schuldeisers wanneer hij door zijn handelwijze aan hen verhaalsmogelijkheden heeft ontnomen, die zij zonder de selectieve betaling wel zouden hebben gehad. Van belang voor de beoordeling hiervan zijn onder meer de omstandigheden waaronder de betalingen zijn gedaan, de redenen voor de betalingen, de relatie van de ontvangende partij tot de betaler, en de wetenschap bij de ontvangende partij van de financiële situatie bij de betaler. In casu zijn (i) de kleine crediteuren betaald omtrent wie niet het risico moest worden genomen dat zij – met hun kleine vordering – het in voorbereiding zijnde buitengerechtelijk crediteurenakkoord zouden doorkruisen en (ii) de crediteuren betaald die bezig waren met onderhanden werkzaamheden in opdracht van de failliet waarvan de voortgang niet verstoord moest worden. De bevoordeling die met de selectieve betaling plaatsvond, geschiedde volgens het hof met het doel om het bedrijf te redden en zo ook het algemeen belang van alle crediteuren beter te dienen. Indien immers een crediteurenakkoord tot stand was gekomen, hadden de overige crediteuren daarvan kunnen profiteren. Dat de selectieve betalingen uiteindelijk niet tot een crediteurenakkoord hebben geleid doet aan de uit bedrijfseconomisch perspectief beziene goede bedoelingen niets af.²⁵

BODEMVOORRECHT

Eigendomsrechten worden door de Ontvanger in geval van bodembeslag ontzien, indien sprake is van reëel eigendom van een derde. Het Hof Amsterdam moest beoordelen of sprake was van reële eigendom van de

lessor in geval van lease van roerende zaken aan de gefailleerde lessee.²⁶ Het hof bepaalt dat dit afhangt van de inhoud van de lease-overeenkomst tussen partijen, de wijze waarop deze overeenkomst tot stand is gekomen en hoe partijen daaraan uitvoering geven. Het hof stelt vast dat in deze situatie geen sprake was van reële eigendom. De Rechtbank Amsterdam oordeelt ter zake van een soortgelijke discussie dat de lessor na beëindiging van de lease-overeenkomst niet het reële eigendom van de roerende zaken had verkregen, aangezien deze slechts als zekerheid voor nakoming en betalingsverplichtingen dienden.²⁷ Het argument van lessor, dat de Ontvanger na het door lessor gelegde beslag tot afgifte gedurende de afkoelingsperiode geen bodembeslag zou mogen leggen op zaken van derden op grond van het nog niet in werking getreden art. 241 c Fw, gaat niet op.

HR 30 september 2005

De Hoge Raad bespreekt de vordering van de Ontvanger op een bestuurder van een gefailleerde vennootschap uit hoofde van onrechtmatig handelen omdat deze op slinkse wijze bodembeslag wist te voorkomen.²⁸

BOEDELOMVANG

In een uitspraak van 22 juli 2005 heeft de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Den Haag geoordeeld dat gelden waarop derdenbeslag was gelegd en die reeds waren afgedragen aan de deurwaarder niet behoren tot het voor verhaal vatbare vermogen van de failliete beslagdebiteur.²⁹ Aangenomen moet worden dat de gezamenlijke rechthebbenden op deze gelden deelgenoot zijn in een gemeenschap als bedoeld in art. 3:166 lid 1 BW die het recht op uitkering van het

Ik zoek iemand die eh...
een bodembeslag kan opheffen...

gedeponeerde bedrag omvat. De curator kan jegens de deurwaarder slechts aanspraak maken op de uitkering van de eventuele restant-opbrengst.

BOEDELSCHULDEN

De Ondernemingskamer van het Hof Amsterdam oordeelde op 30 juni 2004 dat de door de OK ex art. 2:350 lid 3 BW vastgestelde kosten van het enquêteonderzoek hebben te gelden als boedelschuld.³⁰ In haar uitspraak van 22 maart 2005 gaf de OK aan dat zij geen termen aanwezig acht om van deze beslissing terug te komen en bepaalde dat curatoren voor de betaling van de kosten voor het enquêteonderzoek zekerheid dienen te stellen ten behoeve van onderzoekers.³¹

HR 24 juni 2005

De Hoge Raad heeft echter op 24 juni 2005 uitgemaakt dat het oordeel van de OK van 30 juni 2004 onjuist is.³² Noch de tekst van art. 2:350 lid 3 BW noch de geschiedenis van de totstandkoming van die bepaling biedt enig

21 HR 8 juli 2005, JOR 2005/236.

22 HR 17 juni 2005, JOR 2005/234.

23 Hof Leeuwarden 27 juli 2005, JOR 2005/237.

24 Hof Leeuwarden 19 januari 2005, JOR 2005/138.

25 Hof 's-Hertogenbosch 17 mei 2005, JOR 2005/166.

26 Hof Amsterdam, 30 september 2004, JOR 2005/77.

27 Rechtbank Amsterdam [datum], JOR 2005/78.

28 HR 30 september 2005, JOR 2005/289. Vervolg op Hof Amsterdam 8 januari 2004, JOR 2004/144 en Rechtbank Utrecht 2 juni 1999, JOR 1999/234, verwezen wordt eveneens naar het item bestuurdersaansprakelijkheid.

29 Rechtbank Den Haag 22 juli 2005, JOR 2005/256.

30 Hof Amsterdam (OK) 30 juni 2004, JOR 2004/231.

31 Hof Amsterdam (OK) 22 maart 2005, JOR 2005/89.

32 HR 24 juni 2005, JOR 2005/174.

aanknopingspunt voor het standpunt dat de kosten van het enquêteonderzoek boedelschulden zijn. De door de OK in aanmerking genomen omstandigheid dat de verplichting van de rechtspersoon om die kosten te betalen een rechtstreeks uit de wet voortvloeiend gevolg is van de rechterlijke beslissing dat een onderzoek dient plaats te vinden en van de rechterlijke vaststelling van het bedrag dat het onderzoek ten hoogste mag kosten, brengt volgens de Hoge Raad evenmin mee dat die verplichting een rechtstreeks uit de wet voortvloeiende boedelschuld is. De curator van een failliet verklaarde rechtspersoon kan zelf, onder toezicht van de rechter-commissaris, beslissen in hoeverre hij in het kader van de hem in art. 68 Fw opgedragen taak middelen uit de boedel wil gebruiken om daarmee de kosten van het onderzoek te bestrijden. Indien de curator daartoe niet bereid is, kan de aanvrager van het onderzoek, teneinde de uitvoering daarvan niet in gevaar te brengen, ervoor kiezen die kosten voor eigen rekening te nemen. Ook kunnen de in art. 69 Fw genoemde personen proberen een bevel van de rechter-commissaris aan de curator uit te lokken om een boedelbijdrage beschikbaar te stellen. De OK heeft daarin volgens de Hoge Raad geen taak.

Boedelschuldeisers kunnen geen gebruikmaken van de rechtsgang van art. 69 Fw. De term 'schuldeisers' in art. 69 Fw ziet alleen op degenen die al schuldeiser waren voor de faillietverklaring. Nu de gewraakte handelingen van de curator de schuldeiser enkel raken in haar belang als boedelschuldeiser en niet in haar belang als faillissements-schuldeiser (als faillissementsschuldeiser zou zij in het geheel geen uitkering ontvangen) kan zij geen gebruikmaken van art. 69 Fw.³³

Na datum faillissement en na publicatie daarvan heeft de bank betalingsopdrachten van de failliet uitgevoerd. De bank heeft deze betalingen verrekend met het creditsaldo op de door de failliet bij de bank aangehouden rekening. Een deel van de betalingsopdrachten ziet op loonbetalingen. De Rechtbank Utrecht oordeelt dat voor zover de bank boedelschulden heeft voldaan zij deze betalingen mocht verrekenen met het creditsaldo.

De boedel heeft als gevolg van deze betalingen namelijk geen schade geleden omdat de loonkosten anders ook voor rekening van de boedel zouden zijn gekomen.³⁴

Art. 51 lid 3 Fw bepaalt dat het door de schuldenaar uit hoofde van de vernietigde rechtshandeling ontvangene of de waarde daarvan, door de curator wordt teruggegeven, voor zover de boedel is gebaat. Voor het tekortkomende kunnen zij jegens wie de vernietiging werkt, als concurrent schuldeiser opkomen. Art. 51 lid 3 bepaalt dus wanneer er sprake is van een boedelschuld (te weten: als de boedel is gebaat) en in het verlengde daarvan wanneer er sprake is van een concurrente schuld. Voornoemd artikel staat er volgens de rechtbank niet aan in de weg dat een boedelschuldeiser zijn (hogere) rang – om wat voor reden dan ook – inruilt voor de lagere rang van concurrente schuldeiser.³⁵

De verplichtingen van de huurder om het gehuurde in nette staat op te leveren is ontstaan als gevolg van de beëindiging van de huurovereenkomst. De beëindiging van de huurovereenkomst is volgens de verhuurder geschied door opzegging door de curator. Volgens de curator is de huurovereenkomst met onderling goedvinden beëindigd. Het hof oordeelde dat er bij beide wijzen van beëindiging sprake is van een rechtshandeling door de curator, nu het instemmen met de beëindiging van een overeenkomst eveneens als zodanig dient te worden aangemerkt. De betreffende rechtshandeling is blijkens de conclusie van antwoord ter beperking van schade voor de boedel verricht. Dit brengt volgens het hof mee dat de opleveringsverplichting moet worden aangemerkt als boedelschuld ook indien de desbetreffende verplichting mede haar grondslag vindt in een al voor faillietverklaring bestaande rechtsverhouding. De curator heeft erkend dat de vordering ingevolge art. 37a Fw als een concurrente vordering moet worden beschouwd. Nu dit artikel enkel ziet op schadevergoeding ter zake van tekortschieten in de nakoming van een *vóór de faillietverklaring* op de gefailleerde verkregen vordering, is het volgens het hof in dit geval niet van toepassing. De huurovereenkomst

is namelijk tijdens de loop van het faillissement opgezegd dan wel beëindigd met onderling goedvinden.³⁶

CURATOR

Ook in 2005 werd de curator meerdere malen persoonlijk en in zijn hoedanigheid aansprakelijk gehouden.

Rechtbank Haarlem hield een curator persoonlijk aansprakelijk voor het (tijdelijk) voortzetten van de failliete onderneming.³⁷ Het had de curator op voorhand duidelijk moeten zijn dat het risico, dat met de voortzetting van de onderneming nieuwe schulden zouden ontstaan, onaanvaardbaar hoog was. Tegen die achtergrond was het argument van de curator dat hij geld wenste

te te zullen ontruimen en voor betaling van de huur te zullen zorgdragen.^{38, 39}

Rechtbank Amsterdam oordeelde dat de aansprakelijkheid van curatoren van Air Holland B.V. (die nog bewindvoerders waren en die q.q. aansprakelijk werden gesteld) dient te worden getoetst aan de zorgvuldigheidsnorm die door de Hoge Raad geformuleerd werd in het Maclou-arrest.^{40, 41} Verwezen wordt ook naar het onderdeel 'afkoelingsperiode' in deze kroniek.

De curator werd in kort geding onder meer gedagvaard omdat hij niet bereid was specifieke informatie over te vervreemden activa aan een potentiële koper te verstrekken.⁴² De curator had een bieding onder de voorwaarde van geheimhouding ontvangen van een derde met een kennisvoorsprong. Geoordeeld werd dat de curator niet onrechtmatig handelt door de gevraagde informatie niet te verstrekken. Het belang van de boedel staat voorop. Aan de derde kon op korte termijn worden verkocht tegen een goede prijs. Wellicht kan, zo oordeelt de kantonrechter, van eiser een hogere prijs worden ontvangen, maar dat is onzeker. De curator behoeft zich niet alleen door een mogelijk hogere opbrengst te laten leiden maar mag en moet ook met andere belangen rekening houden, zoals de maatschappelijke belangen verbonden aan de continuïteit van het over te dragen bedrijf en de daaraan verbonden werkgelegenheid.

Naast het aansprakelijk stellen van een curator (pro se of q.q.) was de positie van curator vaker onderwerp van geschil.

Het Hof Amsterdam oordeelde dat de curator geen toerekenbare tekortkoming pleegde door het gehuurde niet aanstonds na de

opzegging van de huur op te leveren.⁴³

Rechtbank 's-Gravenhage volgde hetgeen de Hoge Raad eerder bepaalde over de motiveringseisen die gesteld worden aan de afwijzing van een verzoek tot ontslag van een curator.^{44, 45} De rechtbank oordeelde dat in beginsel met een sobere motivering volstaan kan worden. Uitgangspunt is dat van een curator, behoudens sterke aanwijzingen voor het tegendeel, mag worden verondersteld dat hij tegen de eisen die zijn taak hem stelt is opgewassen. Slechts zwaarwegende omstandigheden – ernstige fouten bij het beheer van de boedel, misdragingen jegens de persoon van de gefailleerde en/of bestuurder, frauduleuze handelingen – kunnen aanleiding geven tot toewijzing van een dergelijk verzoek.

HR 21 januari 2005

In 2005 sprak de Hoge Raad zich tweemaal uit over de informatieplicht van de curator jegens crediteuren. In de Kronieken Insolventierecht 2003 en 2004 was de verstrekking van informatie door en aan de curator al eerder aan de orde.⁴⁶

In het faillissement van Jomed B.V. werd namens de Funds, een crediteur met een omvangrijke vordering, cassatie ingesteld tegen het arrest van het Hof Amsterdam dat in de kroniek Insolventierecht 2004 uitgebreid besproken is.⁴⁷ De Hoge Raad verwierp het ingestelde cassatieberoep.⁴⁸ Door de Funds was opgeworpen dat de grondslag voor haar vordering door het hof was vernauwd tot een beroep op art. 3:15j BW. De Funds gaf aan zich ook beroepen te hebben op een naar ongeschreven recht bestaande verplichting van curatoren tot het verstrekken van de nodige informatie en het afleggen van verantwoording. Een informa-

te verwerven om een akkoord te kunnen aanbieden, volstrekt onvoldoende.

Het Hof 's-Gravenhage oordeelde dat er geen aanleiding was de curator persoonlijk aansprakelijk te houden voor het derven van huurpenningen, nu de verhuurder er niet in geslaagd was te bewijzen dat de curator had toegezegd op korte termijn de bedrijfsruim-

33 Rechtbank Zwolle-Lelystad 3 juni 2005, *JOR* 2005/203.

34 Rechtbank Utrecht 21 september 2005, *JOR* 2005/287.

35 Rechtbank Maastricht 15 juni 2005, *JOR* 2005/224.

36 Hof 's-Hertogenbosch 29 november 2005, *JOR* 2006/136.

37 Rechtbank Haarlem 16 februari 2005, *JOR* 2005/220.

38 Hof 's-Gravenhage 22 februari 2005, *NJ* 2005, 24.

39 Hoger beroep van *NJ* 2003, 13.

40 Rechtbank Amsterdam 2 februari 2005, *JOR* 2005/81.

41 HR 19 april 1996, *NJ* 1996, 727.

42 Kantonrechter Arnhem 21 september 2005, *JOR* 2005/6288.

43 Gerechtshof Amsterdam 30 december 2004, *JOR* 2005/102.

44 Rechtbank 's-Gravenhage 25 augustus 2005, *JOR* 2005/260.

45 HR 28 juni 1985, *NJ* 1985, 870.

46 *Advocatenblad* 2004, pagina 348.

47 Hof Amsterdam 15 januari 2004, *JOR* 2004/62.

48 HR 21 januari 2005, *JOR* 2005/105.

tieplicht van de curator jegens schuldeisers vindt in beginsel geen basis in ongeschreven recht, zo oordeelt de Hoge Raad. Zij motiveert haar oordeel onder verwijzing naar het stelsel van de Faillissementswet en in het bijzonder in verband met het beginsel van gelijkheid van schuldeisers. Het toepassingsgebied van art. 3:15j lid 1 sub d BW is beperkt tot de boekhouding van de failliet. Naast de weg van art. 69 Fw en de in art. 76 Fw aan de commissie uit de schuldeisers gegeven bevoegdheid is in beginsel geen plaats voor een uit ongeschreven recht voortvloeiende verplichting van de curator aan de individuele schuldeiser de door deze gewenste inlichtingen te verstrekken en verantwoording af te leggen. Er bestaat derhalve geen ruimte om van de curator op de voet van art. 3:15j BW openlegging te vragen van de door hem gevoerde boekhouding.

In vervolg op de beslissing van de Rechtbank Amsterdam d.d. 7 april 2004 oordeelde de Hoge Raad over de informatieplicht van de curator jegens schuldeisers.⁴⁹ Een bevel ex art. 69 Fw kan mede een bevel tot het verstrekken van informatie bevatten, voor zover het gaat om informatie die de schuldeisers nodig hebben om zich een behoorlijk beeld van het beheer van de curator te vormen. Dit oordeel van de rechtbank laat de Hoge Raad in stand. Overwogen is dat de rechtbank kennelijk en met juistheid in aanmerking heeft genomen dat het voorschrift van art. 69 Fw een beperkte strekking heeft. Dient de rechter-commissaris de curator ingevolge art. 69 Fw te bevelen om bepaalde informatie te verstrekken? Ter beantwoording van die vraag dient een belangenafweging te worden gemaakt, waarin niet alleen de belangen aan de zijde van de boedel en/of de crediteuren bij het niet verstrekken van de informatie, maar ook de belangen van de schuldeisers bij het wel verstrekken daarvan moeten worden betrokken. Tot de belangen van de crediteuren ex art. 69 Fw behoort niet het belang bij het verkrijgen van informatie teneinde te bezien of aansprakelijkheidstelling van de boedel, de curator of de staat tot de mogelijkheden behoort. Met betrekking tot het openbaar verslag ex art. 73a Faillissementswet oordeelt de Hoge Raad dat de rechtbank

juiste maatstaven geformuleerd heeft door te oordelen dat dit verslag er toe dient een 'globaal inzicht' te geven en met name niet dient als een volledige verantwoording van de afwikkeling van de boedel.

HR 16 september 2005

Een curator is bevoegd in geval van benadeling van crediteuren door de gefailleerde voor het belang van de gezamenlijke schuldeisers op te komen. Onder omstandigheden kan daarbij ook plaats zijn voor het geldend maken van een vordering tot schadevergoeding tegen een derde die bij de benadeling betrokken was, ook al kwam die vordering niet aan de gefailleerde zelf toe.⁵⁰ Deze bevoegdheid ontleent de curator aan de hem gegeven opdracht tot beheer en vereffening van de failliete boedel ex art. 68 Fw. De Hoge Raad overwoog dat het instellen van een vordering ter zake van een onrechtmatige daad die gepleegd is ten opzichte van een bepaalde groep van schuldeisers van de gefailleerde en waarvan de opbrengst door de curator niet aan het boedelactief zal worden toegevoegd, buiten de grenzen van de aan de curator gegeven opdracht valt, terwijl ook overigens daarvoor in de Faillissementswet geen grondslag te vinden is.⁵¹

ENQUÊTE

HR 29 april 2005

De Hoge Raad heeft eerder bepaald dat de curator in het faillissement van de moedermaatschappij die voldoet aan het gestelde in art. 2:346 onder b BW, bevoegd is met betrekking tot een dochtermaatschappij een enquête te verzoeken. Voor de moedermaatschappij vormen de aandelen in de dochtermaatschappij een bestanddeel van haar vermogen. De bevoegdheid een enquête te verzoeken is geen vermogensrecht, maar dat sluit niet uit dat de aandeelhouder met een dergelijk verzoek kan beogen een vermogensbelang te dienen. Het indienen van een dergelijk enquêteverzoek met betrekking tot de dochtermaatschappij valt dus onder het beheer van het vermogen van de failliete moedermaatschappij waartoe de curator op grond van art. 68 Fw bevoegd is. Die beheersbevoegdheid is, naar op grond van

het bepaald in art. 68 lid 1 in verbinding met art. 25 lid 1 Fw moet worden aangenomen, een exclusieve.⁵²

Op 3 februari 2005 is aan de ATR-vennootschappen voorlopige surseance van betaling verleend. Vervolgens werd op 4 februari 2005 door TUI een eerste boedelkrediet verstrekt dat op 14 februari 2005 werd verhoogd. TUI bedong in het kader van deze verhoging onder meer dat de aandelen in de ATR-vennootschappen werden overgedragen aan een (toen nog op te richten) stichting. In dat kader hebben de (toen nog) bewindvoerders stichting Jan Rebel opgericht. De aandeelhouder van de ATR-vennootschappen heeft vervolgens alle aandelen in deze vennootschappen overgedragen aan Jan Rebel. Jan Rebel heeft vervolgens een enquêteonderzoek verzocht in de ATR-vennootschappen. Belanghebbenden stellen zich op het standpunt dat nu aan een faillissementscurator niet de bevoegdheid toekomt een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken te verzoeken van de vennootschap in wier faillissement hij als zodanig is benoemd, dit recht eveneens aan de door curatoren opgerichte stichting Jan Rebel dient te worden onttrokken. De OK oordeelt echter dat nu vaststaat dat Jan Rebel houdster is van 100% van de aandelen in de ATR-vennootschappen zij bevoegd is het enquêteverzoek in te dienen. Noch de omstandigheid dat Jan Rebel door curatoren is opgericht, noch de omstandigheden dat Jan Rebel voor bepaalde (rechts)handelingen afhankelijk is van de goedkeuring van de curatoren en dat curatoren Jan Rebel hebben verzocht het enquêteverzoek in te dienen brengt in die bevoegdheid een wijziging.⁵³

FAILLIETVERKLARING

Het faillissement van een vennootschap onder firma brengt het faillissement van de hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke vennoten met zich mee. Het Hof 's-Gravenhage bepaalde dat dit in strijd is met het bepaalde in art. 3a Fw, indien door één of meer vennoten een verzoek tot het uitspreken van de schuldsaneringsregeling is gedaan.⁵⁴

Rechtbank Amsterdam oordeelde dat de vakbond VNV als belanghebbende met een recht van verzet ex art. 10 Fw kon worden aangemerkt, nu zij een belangrijk deel van de vliegeniers van de failliet verklaarde vennootschap vertegenwoordigde.⁵⁵

Rechtbank Dordrecht wees een verzoek van een schuldenaar om (opnieuw) in staat van faillissement te worden verklaard, af.⁵⁶ In 2001 was de schuldenaar reeds van rechtswege in staat van faillissement verklaard door tussentijdse beëindiging van de WSNP. De rechtbank wees het verzoek af, nu – ex art. 18 Fw – niet van baten of inkomsten om de kosten van het faillissement te bestrijden, was gebleken.

HR 10 juni 2005

Op verzoek van crediteuren werd het faillissement van een schuldenaar uitgesproken. Deze liet vervolgens na tijdig een verzoek tot opheffing van het faillissement en het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling in te dienen. Nadat de termijn van veertien dagen als genoemd in art. 15b Fw verstreken was, diende hij dit verzoek alsnog in. De rechtbank wees het verzoek af. Het hof bekrachtigde dit vonnis. De Hoge Raad geeft aan dat de mogelijkheid van de schuldeiser om alsnog toepassing van de WSNP te bewerkstelligen, beperkt is tot het geval dat de schuldenaar wegens hem niet toe te rekenen omstandigheden heeft nagelaten binnen de in art. 3 lid 1 FW bedoelde termijn van veertien dagen te verzoeken om

opheffing van het faillissement onder het gelijktijdig van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling.⁵⁷

HR 14 oktober 2005

De Hoge Raad oordeelde dat de mogelijkheid die art. 15b Fw aan de gefailleerde biedt om zijn faillissement op te heffen onder het gelijktijdig uitspreken van de toepasselijkheid van de WSNP, beperkt is tot het geval dat gefailleerde wegens aan hem niet toe te rekenen omstandigheden heeft nagelaten om binnen de in art. 3 lid 1 Fw bedoelde termijn van veertien dagen de toepassing van de WSNP te verzoeken.⁵⁸

De schuldenaar baseerde zijn verzoek op art. 15b juncto art. 3 Fw. De Hoge Raad oordeelde dat art. 3 Fw de schuldenaar aan wie surseance van betaling is verleend geen gelegenheid biedt om, wanneer intrekking van de surseance en faillietverklaring op de voet van art. 242 Fw dreigt, alsnog toepassing te vragen van de schuldsaneringsregeling. Aangenomen moet worden dat een schuldenaar wiens faillietverklaring op de voet van art. 242 lid 4 Fw is uitgesproken, niet kan worden ontvangen in een op art. 15b Fw gebaseerd verzoek zijn faillissement op te heffen onder het gelijktijdig uitspreken van de toepassing van de WSNP. Deze uitleg strookt met de bedoeling van de wetgever zoals volgt uit de Parlementaire Geschiedenis. Art. 247a Fw biedt een natuurlijk persoon na de voorlopige verlening van de surseance van betaling slechts gedurende betrekkelijk korte periode de mogelijkheid

om intrekking daarvan onder het gelijktijdig uitspreken van de saneringsregeling te verzoeken.

In beginsel dient een civiele rechter zich te baseren op besluiten met formele rechtskracht. De Hoge Raad heeft eerder aangegeven dat op dit beginsel kan worden afgeweken, indien bijkomende omstandigheden zo klemmend worden dat daarop, gezien de bijzonderheden van het gegeven geval, een uitzondering moet worden gemaakt.⁵⁹ Het UWV en het College van Zorgverzekeringen hebben het faillissement van de vennootschap aangevraagd. De activiteiten van de vennootschap zijn al sinds geruime tijd gestaakt. De vorderingen van verzoeksters lijken in formele zin vast te staan. Verzoeksters zelf bevestigen inhoudelijk echter geen vordering op de vennootschap te hebben. De rechtbank overweegt, dat de faillissementsprocedure zich kenmerkt door relatieve snelheid en beperkt is in die zin dat een uitvoerige bewijsvoering daarin niet past.⁶⁰ De rechtbank acht niet direct onaannemelijk dat de door de Hoge Raad in haar arrest van 12 oktober 2001 bedoelde bezwaren en omstandigheden aan de orde zijn. In dat geval is het voorleggen van het geschil aan de gewone civiele rechter aangewezen. Tevens lijkt de urgentie van een normaal faillissementsverzoek geenszins aan de orde, nu als onweersproken vaststaat dat naast verzoeksters geen andere crediteuren bestaan of nog enig actief voorhanden is. De rechtbank wijst het verzoek tot faillietverklaring af. ●

- 49 Rechtbank Amsterdam 7 april 2004, JOR 2004/180.
- 50 HR 14 januari 1983, NJ 1983, 597
- 51 HR 16 september 2005, RvdW 2005/101.
- 52 HR 29 april 2005, JOR 2005/146.
- 53 Hof Amsterdam (OK) 1 november 2005, JOR 2005/297.
- 54 Hof 's-Gravenhage 30 juli 2005, JOR 2005/228.
- 55 Rechtbank Amsterdam 25 mei 2005, JOR 2005/201.
- 56 Rechtbank Dordrecht 12 januari 2005, nieuwsbrief TvI 2005/2, p. 20.
- 57 HR 10 juni 2005, NJ 2005, 314 RvdW 2005, 83.
- 58 HR 14 oktober 2005, NJ 2005, 308 RvdW 2005/113.
- 59 HR 12 oktober 2001, NJ 2001, 636.
- 60 Rechtbank 's-Gravenhage 2 november 2004, JOR 2005/17.

(advertentie)

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis

www.toga.net

- Rijksleverancier
- Toga's op maat van eerste kwaliteit stof
- Korte levertijd
- Bef cadeau bij bestelling toga

Industrieweg 51 **3044 AS Rotterdam**
Tel. 010 - 245 07 66 Fax 010 - 245 07 67

Slikken of schikken?

mr. C.M. van Rooijen-de Wit

juridisch adviseur Bureau

Ontnemingswetgeving OM (BOOM)

In 2005 werd slechts in 25 ontnemingszaken geschikt, terwijl de rechtbanken 2000 ontnemingsmaatregelen oplegden. Misschien is de schikking niet aantrekkelijk, maar het kan ook zijn dat de advocaat de mogelijkheden die de schikking biedt niet goed kent.

Foto: Klaas Fopma / Hollandse Hoogte

In de ontnemingswetgeving is vanaf 1993 een voorziening getroffen die het mogelijk maakt om met de verdachte/veroordeelde (vanaf hier: 'de betrokkene') een schikking aan te gaan terzake wederrechtelijk verkregen voordeel.¹ Doorgaans is het de betrokkene die verzoekt om een buitengerechtelijke afdoening van de ontnemingsprocedure. Hij wil een belastende openbare zitting vermijden, of met een schone lei beginnen, of hij wil oplopende advocaatkosten voorkomen. Vanzelfsprekend zal de schikkingswens ook ingegeven zijn door de hoop op een lagere betalingsverplichting dan wat de officier van

justitie zal gaan vorderen. In een enkel geval is het de ontnemingsrechter die aan de procespartijen de suggestie doet om gezamenlijk te bezien in hoeverre een buitengerechtelijke afdoening tot de mogelijkheden behoort.

De betrokkene beoogt vaak met een schikking hoger beroep of cassatie te voorkomen

Zijn strafrechtadvocaten wel voldoende op de hoogte van de schikkingsmogelijkheid?

TRANSACTIE VERSUS SCHIKKING

Uit verzameld cijfermateriaal blijkt dat het aantal schikkingen zeer gering is ten opzichte van het aantal opgelegde ontnemingsmaatregelen in eerste aanleg. In 2005 zijn ongeveer 25 ontnemingszaken door middel van een schikking afgehandeld, een relatief klein aantal op een totaal van 2000 door de rechtbanken opgelegde ontnemingsmaatregelen. Het aantal tot stand gekomen

ONTNEMING IN SV

Art. 511c Sv luidt: 'De officier van justitie kan, zolang het onderzoek op de terechtzitting niet is gesloten, met de verdachte of veroordeelde een schriftelijke schikking aangaan tot betaling van een geldbedrag aan de staat of tot overdracht van voorwerpen ter gehele of gedeeltelijke ontneming van het ingevolge art. 36e van het Wetboek van Strafrecht voor ontneming vatbare wederrechtelijk verkregen voordeel.'

Voor alle duidelijkheid: art. 74 lid 2 sub d Sr biedt de officier van justitie de mogelijkheid met de verdachte een transactie aan te gaan, waarin een schikkingscomponent is opgenomen. Door voldoening aan zo'n transactie vervalt het recht tot strafvordering; er volgt derhalve geen straf- en ontnemingszaak.² Een schikking ex art. 511c Sv laat evenwel een strafrechtelijke vervolging onverlet; onderliggende strafbare feiten blijven vervolgbaar. En vaak is er ten tijde van de totstandkoming van een schikking zelfs al een veroordelend vonnis in de strafzaak.

transacties met een schikkingscomponent bedroeg in 2005 ongeveer 55.

WAARBORGEN

Voor de betrokkene heeft de wet enkele waarborgen ingebouwd. Mocht het in de strafzaak in hoger beroep of cassatie uiteindelijk niet tot een veroordeling komen, dan kan de betrokkene de officier van justitie verzoeken om teruggave van betaalde bedragen of overgedragen voorwerpen (bijvoorbeeld registergoederen en vorderingen).³ Tegen de op dit verzoek genomen beslissing van de officier van justitie, evenals het uitblijven van zo'n beslissing, is beklag mogelijk bij de rechtbank.⁴

In de meeste gevallen beoogt de betrokkene evenwel met het treffen van een schikking in de ontnemingszaak ook verdere procedures in de strafzaak te beëindigen. Dat is dan ook de reden waarom het OM en de betrokkene soms overeenkomen dat geen hoger beroep of cassatie in de strafzaak zal worden ingesteld, of dat een al ingesteld rechtsmiddel zal worden ingetrokken.

Als de ontnemingsvordering reeds door de officier van justitie is ingediend en de betrokkene aan de gestelde voorwaarden in de schikking heeft voldaan, eindigt de ontnemingszaak van rechtswege.⁵

Soms vraagt de verdediging om een schikking nadat een ontnemingsmaatregel in eerste aanleg is opgelegd, wellicht in de hoop op een lagere betalingsverplichting dan door de rechter is opgelegd. Het OM wil en mag aan zo'n verzoek geen gehoor geven, omdat de officier van justitie zich dan immers zou onttrekken aan de wettelijke taak om een rechterlijke uitspraak ten uitvoer te leggen.⁶ Schikken kan daarom uitsluitend vóór of tijdens de behandeling in eerste aanleg van de ontnemingszaak.⁷

AFSTEMMING MET BELASTINGDIENST

Het spreekt voor zich dat aan de totstandkoming van een schikking onderhandelingen voorafgaan tussen het OM en de (raadsman of -vrouw van de) betrokkene. De Aanwijzing Ontneming bevat een aantal formele spelregels.⁸ Zo vindt onder meer afstemming plaats binnen het OM en tussen het OM en de Belastingdienst.

De officier van justitie laat zich bij de onderhandelingen ondersteunen door het BOOM.⁹ Bij schikkingen waarbij sprake is van een beduidende maatschappelijke impact dient de hoofdofficier van justitie te worden geraadpleegd. Bij een geschat wederrechtelijk verkregen voordeel van € 500.000 en meer, dient door toedoen van

de hoofdofficier van justitie en vergezeld van een schriftelijk advies van het BOOM de Procureur-Generaal ontnemingen te worden geraadpleegd.

Teneinde zoveel mogelijk te voorkomen dat de betrokken belastingplichtige, nadat deze een schikking is aangegaan, achteraf alsnog wordt geconfronteerd met belastingheffing over het wederrechtelijk verkregen voordeel, zijn bepaalde afspraken gemaakt tussen het OM en de Belastingdienst. Zo zal de Belastingdienst de strafrechtelijke sanctiëring en ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel zo min mogelijk belemmeren.¹⁰ Over het strafrechtelijk ontnomen wederrechtelijk verkregen voordeel is geen belasting verschuldigd. Eventuele belastingheffing hierover kan financieel ongedaan worden gemaakt.¹¹ Ten slotte wordt in de Aanwijzing Ontneming beschreven welke vormen van overleg er zijn met de fraudecoördinator van de desbetreffende belastingeenheid.

ONDERHANDELEN

Onder verantwoordelijkheid van de ontnemingsofficier worden de schikkingsonderhandelingen doorgaans door medewerkers van het BOOM gevoerd (meestal een civiel jurist en een registeraccountant). Het spreekt voor zich dat partijen tijdens het onderhandelen vrijuit moeten kunnen spreken. Het is niet de bedoeling dat wat ter tafel komt – zoals mogelijke schikkingsbedragen – later, na het mislukken van de onderhandelingen, ter zitting wordt tegengeworpen aan de andere partij. Op de onderhandelingen tussen het OM en de betrokkene en/of de raadsman of -vrouw zijn de Gedragsregels voor Advocaten uiteraard formeel niet van toepassing.¹² Veelal wordt echter door de onderhandelingspartijen afgesproken dat overeenkom-

de samenwerking van de Belastingdienst met de politie en andere opsporingsinstanties'.

¹¹ Zie TK 1989-1990, nr. 21 504, nr. 3 (MvT), p. 79.

¹² Zie Regel 13: omtrent de inhoud van tussen advocaten gevoerde schikkingsonderhandelingen mag aan de rechter aan wiens oordeel (...) de zaak is onderworpen, niets worden meegedeeld zonder toestemming van de advocaat van de wederpartij.

¹³ Art. 578a lid 1 Sv.

¹ Art. 511c Sv.

² Art. 74 tot en met 74c Sr komen te zijner tijd te vervallen. Zie de Wet van 7 juli 2006 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de buitengerechtelijke afdoening van strafbare feiten; inwerkingtreding 1 maart 2007, *Stb.* 330 (Wet OM-afdoening).

³ Art. 578a lid 2 Sv.

⁴ Art. 578a lid 3 en 4 Sv.

⁵ Art. 578a lid 1 Sv.

⁶ Art. 553 Sv.

⁷ Zie ook Hoge Raad 1 april 2003 (NJ 2003/348; JOW 2003/24); blijkens art. 511g Sv is art. 511c Sv niet van overeenkomstige toepassing verklaard op de behandeling van de ontnemingsvordering in hoger beroep.

⁸ Reg.nr. 2005A002, datum inwerkingtreding 1 maart 2005.

⁹ Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie te Leeuwarden.

¹⁰ Besluit van het ministerie van Financiën van 28 juni 1999, AFZ 1999/1489U 'Voorschrift inzake

stig deze Gedragsregel wordt gehandeld.

De voornaamste gesprekspunten van onderhandeling betreffen de voordeelsrekening (waaronder de aftrekbare kosten), eventuele afbreukrisico's, de draagkracht, het conservatoir beslag en de wijze van betaling van het schikkingsbedrag. Soms wordt door de betrokkene in discussie gebracht dat zijn in conservatoir beslag genomen voorwerp (veelal zijn auto), voor een te laag bedrag is verkocht door de Dienst der Domeinen. Daarbij wordt nogal eens uit het oog verloren dat de vervreemdingsbevoegdheid ex art. 117 Sv met de nodige waarborgen is omkleed. Voordat er wordt verkocht verricht Domeinen een taxatie, en verkoop vindt plaats tegen executiewaarde. Bovendien wordt de betrokkene voordat tot vervreemding wordt overgegaan in de gelegenheid gesteld zekerheid te stellen, teneinde het in beslag genomen voorwerp terug te krijgen (art. 118a Sv).

OVEREENKOMST

Bij de Aanwijzing Ontneming is als bijlage een model van de schikkingsovereenkomst gevoegd.

Van belang is onder meer de vermelding van een verval- en betaaldatum. Zo wordt duidelijk op welke datum de schikkingsover-

SLECHTS 206 MILJOEN

Sinds 1993 is voor in totaal 206 miljoen euro aan ontnemingsmaatregelen opgelegd. Daarvan staat bij het Centraal Justitieel Incasso Bureau nog € 140 miljoen open, waarvan bijna de helft uit zeventien megazaken. (Bron: *de Accountant*, september 2006)

Soms stelt de betrokkene dat de Dienst der Domeinen zijn auto voor een te laag bedrag heeft verkocht

eenkomst tot stand komt door aanvaarding van het aanbod en voorts op welke datum uiterlijk aan de gestelde voorwaarden moet zijn voldaan. Een en ander is van belang voor het bepalen van de schorsingstermijn van het aanhangig maken van de ontnemingsvordering ex art. 511b Sv.¹³

De kern van de overeenkomst behelst de betaling van een bepaald bedrag aan de staat. Hier geldt het 'boter-bij-de-vis' principe: het gehele schikkingsbedrag dient in begin-

sel direct te worden voldaan, betaling in termijnen is uitzondering. Voldoening van het schikkingsbedrag kan door overmaking op de bankrekening van het desbetreffende arrondissementsparket geschieden; ook kan (gedeeltelijke) 'verrekening' met het gelegde conservatoir beslag ex art. 94a Sv plaatsvinden.

Bij niet-nakoming of niet tijdige nakoming van de overeengekomen betalingsverplichting kan de officier van justitie (alsnog) een ontnemingsmaatregel als bedoeld in art. 36e Sr vorderen; op de schikking kan dan in rechte geen beroep worden gedaan.

GESCHIKT?

Mocht uw cliënt een schikking willen beproeven teneinde de ontnemingszaak buitengerechtelijk af te doen, dan kan contact worden opgenomen met de behandelend officier van justitie. Deze bekijkt of de ontnemingszaak 'geschikt is om te schikken'. Is dat het geval, dan zal hij vervolgens de ondersteuning van het BOOM inroepen. ●

(advertentie)

Haal kennis en ervaring in huis

WWW.ADVOCATSUPPORT.NL

• • • • • For the perfect match •

evenwicht²

Getting you there.

FORTIS

Goodwillfinanciering van Fortis past bij uw werk én uw leven

U kunt natuurlijk kiezen voor een standaardoplossing als u een goodwillfinanciering nodig heeft. Zo ligt een lineaire aflossing van 5 of 10 jaar erg voor de hand. Maar haalt u er dan wel uit wat er in zit? Of heeft u meer aan een goodwillfinanciering die helemaal bij u past? En die bovendien rekening houdt met uw persoonlijke situatie, de wettelijke regelgeving en de fiscale aspecten?

Fortis zet de mogelijkheden graag voor u op een rij. Ons doel: u zoveel mogelijk ruimte geven om te ondernemen én om lekker te leven. Met een goodwillfinanciering die zowel bij uw werk als uw leven past. Laat gratis en vrijblijvend een berekening maken door een accountmanager vrije beroepen van Fortis. Bel voor een afspraak en meer informatie 0900 - 8870 (lokaal tarief). Of kijk op www.fortisbank.nl bij Vrije beroepen.

WTBZ en niet-betalende cliënt

Naar aanleiding van het artikel van Leonie Rammeloo over de WTBZ en de niet-betalende cliënt (*Advocatenblad 2006-14, p. 690-692*) geven Marianne Dumont en Lucille Vossenber nog de volgende tips en alternatieven.

Tips

Marianne Dumont

advocaat te Rotterdam

- ▶ Probeer erachter te komen waarom de cliënt niet betaalt.
 - a. De cliënt vindt de rekening te hoog (Stuur specificaties op en vraag de cliënt daarop te reageren, wellicht komt u er dan nog gezamenlijk uit.)
 - b. De cliënt reageert helemaal niet op uw verzoeken
 - c. De cliënt zegt dat u wanprestatie hebt gepleegd of anderszins schade hebt berokkend, te laat was met iets et cetera
 - d. Anders.
- ▶ In al deze gevallen gaat u gewoon procederen en vraagt u uiteraard rente en kosten. Bij a, b en d is het mogelijk dat de gewone rechter zich, op verzoek van de cliënt – op basis van een incidentele vordering tot onbevoegdheid die voor alle weren moet worden ingediend – onbevoegd verklaart voor het vaststellen van de hoogte van uw nota's en u verwijst naar de begrotingsprocedure. Voor het

overige (rente en incassokosten) houdt de rechter de kwestie aan. De gewone rechter mag zich nimmer geheel onbevoegd verklaren vanwege de gevorderde rente en kosten (= rechtsweigering).

- ▶ De begrotingsprocedure is een aparte (incidentele) procedure bij een andere instantie met reeds door de WTBZ aangewezen deskundigen. Uit recente rechtspraak die door mr. Rammeloo wordt genoemd blijkt dat de rechter, indien daartoe goede gronden zijn, de begrotingsprocedure *kan* bevelen.
- ▶ In geval c kan en wil de rechter zich niet onbevoegd verklaren omdat er dus ook nog andere verweren zijn tegen uw nota's. Met de gestelde schadevergoeding wil de cliënt uw nota's verrekenen en verkrijgt aldus een verlaging van het door u in rekening gebrachte. In een dergelijk geval blijft het dus een gewone incassoprocedure waarbij de cliënt in reconventie zijn schade kan claimen.
- ▶ Als begroting wordt bevolen is het de vraag wat dan begroot moet worden. Naar

mijn mening vallen de werkzaamheden ex art. 29 WTBZ niet onder de begroting maar slechts de art.-30-WTBZ werkzaamheden, zijnde processtukken en uitgebreide brieven/adviezen.

Art. 30 WTBZ is daar duidelijk over: 'voor werkzaamheden *niet* in het vorig artikel vermeld'. Dus de werkzaamheden ex art. 29 WTBZ hoeven niet begroot te worden. Dat is de bestede tijd x uurtarief (waarom zou een bespreking of comparitie begroot moeten worden, daar is de cliënt toch bij geweest? En dat u een brief of fax heeft gestuurd, is de cliënt toch duidelijk c.q. kunt u aantonen?)

Dit standpunt zorgt er ook voor dat de Raad van Toezicht geen heel dossier hoeft te begroten en dus sneller klaar is. De cliënt kan intussen wel degelijk alvast voor de werkzaamheden ex art. 29 WTBZ betalen. De rechter zou dit in een tussenvonnis, bijvoorbeeld ex art. 223 Rv, alvast kunnen bepalen.

Alternatief: Geschillencommissie

Lucille Vossenber

stafmedewerker Rechtspraktijk,
Bureau van de Orde

Leonie Rammeloo signaleert onbevoegdverklaringen en verwijzingen van en door rechtbanken en Raden van Toezicht. Om dit pingpongspel te beëindigen, heeft de Orde de Geschillencommissie Advocatuur in het leven geroepen. De Geschillencommissie

biedt immers niet alleen cliënten een laagdrempelige procedure, maar is er ook voor advocaten. Zij kunnen declaraties – zonder plafond en betrekking hebbend op werkzaamheden op elk rechtsgebied – die om welke reden ook onbetaald blijven, aan de Geschillencommissie voorleggen. De keuze tussen Raad van Toezicht of gewone rechter hoeft dan niet meer te worden gemaakt.

Het kabinet en de Commissie Advocatuur

achten het van belang dat de Geschillencommissie Advocatuur de bevoegdheid krijgt zich uit te laten over alle declaratiegeschillen, zodat de begrotingsprocedure in de WTBZ kan vervallen. Op welke termijn dit staat te gebeuren en hoe dit precies zal worden geregeld, is onbekend. In afwachting van wetwijziging biedt de Geschillencommissie Advocatuur nu al een praktische oplossing voor declaratiegeschillen.

ProDeofonds (2)

Herover de rol van poortwachter!

Roland Mans
advocaat te Leiden

Een eerste peiling in de nieuwsbrief Orde van de Dag wees uit dat het in de balie ruim 3 tegen 1 is voor het proDeofonds dat Roland Mans bepleit (Advocatenblad 2006-15 van 10 november jl.) Maar er is ook kritiek. Wie zet een volgende stap?

De deken heeft in het vorige *Advocatenblad* gereageerd op mijn voorstel een proDeofonds op te richten. Zij heeft dit idee terzijde geschoven. Reden: het fonds is maar goed voor een paar duizend zaken per jaar. De doelgroep is echter goed voor 300.000 zaken. Het fonds kan dat nooit aan.

‘Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren (en weemoedigheid, die niemand kan verklaren)’. Kennelijk ziet de deken maar één praktisch bezwaar, waarvoor dank: dat maakt het makkelijk om haar van replek te dienen.

DRIE AANMERKINGEN

Allereerst is mijn voorstel er niet op gericht alle zaken van de doelgroep pro Deo te laten afhandelen. Met mijn voorstel wil ik er aan bijdragen dat de advocatuur zijn poortwachtersrol weer herover. Als wij vinden dat advocaten in een rechtsstaat voorop dienen te gaan als het om principiële zaken gaat, dan moeten wij dat waarmaken. Dat doen we – de balie in het geheel genomen, althans – onvoldoende. Het proDeofonds is erop gericht de belangen te behartigen van burgers, die een advocaat niet kunnen betalen, maar die wel een zaak van juridisch belang hebben. Nogmaals: het gaat daarbij alleen om zaken waarbij het de rechtsstaat geen goed zou doen als de rechter er niet naar zou kijken.

Ten tweede: waar komt dat getal van 300.000 zaken vandaan? Kan de doelgroep werkelijk jaarlijks 300.000 zaken van rechtsstatelijk belang bij ons niet kwijt? Ik waag dat te betwijfelen. Als dat wel zo is, dan is het probleem nog veel groter dan we denken en bijna niet op te lossen, zeker niet zonder zeer strenge maatregelen van de Orde.

Ten derde doet de reactie van de deken mij denken aan de houding die sommigen aannemen ten opzichte van ontwikkelingshulp. Volgens hen zijn de problemen in de derde wereld zo groot dat elke vorm van hulp slechts een druppel op een gloeiende plaat is en we daar dus maar beter mee kunnen stoppen. Minder cynische lieden

stellen daar tegenover dat het beter is enkelen te helpen dan iedereen aan zijn lot over te laten. Zo is het met dit onderwerp ook. De advocatuur verliest zijn poortwachtersrol! Laten we dat gebeuren, omdat we het tij toch niet meer kunnen keren of redden we wat er te redden valt?

MEER CAPACITEIT

Ik zie zelf overigens nog wel meer praktische bezwaren, maar ook die zijn overkomelijk, want alle varianten zijn mogelijk. Zo heb ik nog eens nagedacht over de vraag hoe de capaciteit van het proDeofonds kan worden uitgebreid. Enkele amendementen op mijn eerste voorstel:

- ▶ stagiaires doen de zaken, die het fonds ze toewijst, gratis;
- ▶ de € 7.000.000 die het fonds daardoor overhoudt, steekt het in zaken die alleen door ervaren specialisten kunnen worden gedaan, de ‘Drionnen’ onder ons. Maar dan wel tegen een maximaal tarief van bijvoorbeeld € 180 per uur;
- ▶ het fonds accepteert schenkingen, ook van de overheid (zolang die overheid maar geen subsidies verstrekt, want dan wordt het fonds misschien een bestuursorgaan en dat leidt tot te veel rompslomp.)

MEER DAN VRIENDELIJKE VERZOEKEN

De oproep van de deken – ‘Ik hoor uw ideeën graag’ – is me iets te eenvoudig. Naar mijn mening is het College van Afgevaardigden of de Algemene Raad aan zet.

De aanmoedigingen van de deken om met de tarieven te spelen vinden immers onvoldoende gehoor en hebben er nog niet toe geleid dat we de rol van poortwachter hebben heroverd. Dat was te verwachten: voor het temmen van de geldwolven onder ons zijn straffere maatregelen nodig dan vriendelijke verzoeken.

De kritiek op de advocatuur verstomt intussen niet. Zelfs in het parlement is de positie van de advocatuur onderwerp van discussie. Blijft de balie wachten tot de wetgever in actie komt of komt ze zelf met effectieve maatregelen?

ProDeofonds

HOOFD BOVEN WATER

Ik ben tegen het voorstel van de heer Roland Mans over het Pro Deo Fonds (*Advocatenblad* 2006-15, p. 744-745).

Veel kleine sociale kantoren draaien voor een belangrijk deel een toevoegingspraktijk. Zoals de heer Mans al aangeeft is het met deze praktijk moeilijk om het hoofd boven water te houden. Het voorstel van de heer Roland Mans betekent dat deze kleine kantoren, het relatief grote bedrag van € 500 in een fonds moeten storten, terwijl juist

zij op alles moeten besparen, voor zaken waarop dan de grote(re) kantoren vervolgens weer goed gaan verdienen. Immers, het zijn de grote kantoren met de meeste stagiaires, die zonder verlies – zelfs winstmakend – die zaken gaan behartigen en zo hun € 500 weer terugverdienen. De genoemde kleine kantoren, die dat geld niet kunnen missen, krijgen er niets voor terug.

Een veel beter systeem zou zijn dat grote kantoren dit soort zaken voor eigen rekening

doen en vooral ook toevoegingszaken blijven behandelen. De breedste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Dat is nu vaak niet het geval doordat veel commercieel ingerichte kantoren de toevoegingszaken mijden.

(R.A. Scherpenhuysen, advocaat te Harderwijk)

ProDeofonds

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN

Ik ben voorstander van een proDeofonds opgezet door advocaten (*Advocatenblad* 2006-15, p. 744-745) omdat ik hoop dat de 'uitdelingen' van een dergelijk fonds meer gebaseerd worden op inhoud, dan op rekenarij, die gebaseerd is op bevindingen van de Algemene Rekenkamer, die weer zijn gebaseerd op drijfzand. Bovendien kan met een proDeofonds de afhankelijkheid van de Raden voor Rechtsbijstand worden beperkt, die raden krijgen concurrentie.

Ook lijkt het me goed dat de 'commerciële advocatuur' door deelname aan dat fonds degelijk vorm kan geven aan de somtijds uitgesproken wens ook maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en proDeozaken te doen. Ik zie

namelijk reële gevaren voor de kwaliteit van de dienstverlening als stagiaires toevoegingszaken behandelen op rechtsgebieden die niet eigen zijn aan de commerciële advocatuur. Commerciële kantoren zouden bijdragen kunnen leveren in geld of tijd, de minder commerciële kantoren bijvoorbeeld in expertise.

Ik zie ook een toegevoegde waarde in het gemeenschappelijk opzetten van een dergelijk fonds. Hiermee kunnen wellicht verschillende stromingen binnen de advocatuur bijeengebracht worden; dat is altijd goed.

Problematisch lijkt me wel het bepalen van de toewijzingen uit het fonds. Welke criteria zou men moeten aanleggen

en wat zouden de bijdragen moeten zijn? Het zal toch moeten gaan om een aanvullende mogelijkheid naast de betaalde diensten, en naast de diensten die worden gefinancierd door rechtsbijstandverzekering of Wet op de rechtsbijstand of procesfinancieringsmaatschappij. Men komt al snel uit bij 'principiële zaken' of rechtsbelangen in het buitenland, of second opinions, naast juridisch ingewikkelde zaken zonder toevoegingsmogelijkheid.

Het belangrijkste is echter dat er een zekere nieuwe keuzemogelijkheid ontstaat en dat de advocatuur met het proDeofonds gestructureerd zijn eigen verantwoordelijkheid kan nemen.

(E.A.C. Sandberg, advocaat te Vorden)

Herkent ú de homo?

MIJN BOEKHOUDER EN IK

Terwijl ik mijn stagiaires voorhoud een brief nooit te beginnen met het uitspreken van verbazing, aarzelde ik even bij het opstellen van deze reactie. Nu lijkt het stukje van Ploeger ('Herkent ú de homo?', in *Advocatenblad* 2006-16, p. 785) niet zijn eigen mening weer te geven maar geeft hij wel een aantal veronderstellingen als feit weer waarvan ik me echt afvraag of dat nu zo is.

Zo zou jegens een homo altijd een ondertoon van angst, onbegrip en

ontkenning bestaan. Gelijk de teneur van het stukje dat stelt alsof tolerantie op dit gebied slechts als een dun laagje vernis moet worden gezien dat enkel bestaat bij de gratie van fatsoen. Nu wil ik me helemaal niet laten voorstaan op fatsoen maar volgens mij is die stelling simpelweg niet waar. Ik heb bij omgang met homo's, voor zover ik me dat al bewust ben, nooit het gevoel een zwaarder beroep op mijn fatsoen te moeten doen. En dat geldt volgens mij voor veruit het grootste

deel van de advocatuur.

De, ik mag hopen cynische, vergelijking met autisten, alcoholisten en zwaar christelijken kan ik ook niet volgen. Totaal onvergelijkbare groeperingen met hoogstens als gemene deler dat het privé-eigenschappen zijn waarbij overigens juist alleen bij homo's de invloed daarvan op de werkvloer nihil is. Ik heb daar althans in de afgelopen 13 jaar als advocaat nooit wat van gemerkt. Ligt dat aan mij? Denk het niet. We

zullen het echter nooit te weten komen – ik ben het met Ploeger eens dat peilen geen zin heeft. De enkeling die er anders over denkt zal dit niet snel verkondigen. Maar zolang het een enkeling blijft, is dat ook niet van belang.

Zelf – gelukkig getrouwd, drie kinderen, geen hond noch tweede huisje in Frankrijk – ben ik heel tevreden met onze boekhouder. Homoseksueel, luisterend naar de naam Ben Poot. Dat wij verschillen van mening over de vraag of George Michael een lekker ding is, heeft die tevredenheid nooit in de weg gestaan. Omdat ik de boekhouder noem,

heb ik het stukje even aan hem voorgelegd. Hij corrigeerde mij onmiddellijk: George Michael moest worden veranderd in Brad Pitt.

(Pieter van den Brink, 'advocaat te Dordrecht, grensvlak tussen randstad en provincie')

(advertentie)

RECHTSORDE®
SCHEPT ORDE IN RECHTSINFORMATIE

Nieuw
www.rechtsorde.nl
één betrouwbare bron, alle rechtsinformatie,
verrassend aantrekkelijk geprijsd

- Alle Nederlandse wet- en regelgeving, zowel centraal als decentraal
- Jurisprudentie, officiële publicaties en CAO's
- EU-recht en internationaal recht
- Dagelijks geactualiseerd
- Overzichtelijk geordend en alle verwante documenten onderling gekoppeld onder toezicht van juridisch deskundigen
- Razendsnel zoekresultaat
- Bijzonder attractief geprijsd

Gefundeerd op meer dan 17 jaar ervaring met elektronische juridische publicaties.

Meld u aan voor
1 maand gratis proefabonnement

Rechtsorde b.v., tel. 073 52 860 52, e-mail: contact@rechtsorde.nl

Le Tableau
VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor het notariaat en de advocatuur.

Wij kunnen voorzien in ervaren, gespecialiseerde advocaten ten behoeve van ondermeer: sabbatical leave, zwangerschapsverlof, begeleiding stagiaires of omvangrijke projecten, zoals een grote transactie of reorganisatie. Ook financieel interessant!

Belt u voor meer informatie met Mr. T.S. Verheij, tel 020-5237600 of kijk op onze website www.letableau.nl

FIF 33
RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU
Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl
Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Voortgezette Stagiaire Opleiding en Permanente Opleiding

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). Per 1 januari 2005 kunnen de door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

JURIDISCH

AMBTENARENRECHT

Actualiteiten Ambtenarenrecht

30-01-2007 09:30 - 17:00
Plaats Den Haag
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) mr. M.J.M. Schoonhoven
Cursusprijs € 799 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

ARBEIDSRECHT

Wijziging van arbeidsvoorwaarden

08-02-2007 13:00 - 17:30
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en) mr. A.A. de Jong, mr. J.J.M. de Laat
Cursusprijs € 545 exclusief BTW
Opleidingspunten
04 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

Grensoverschrijdende arbeidsverhoudingen

14-02-2007 09:00 - 17:00
Plaats Den Haag
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) G. Essers, prof. dr. E. Lutjens,
mr. E. Nunes
Cursusprijs € 799 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

WIA in de praktijk

14-02-2007 12:30 - 18:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en) mr. S. Broens, mr. P. Burger
Cursusprijs € 545 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

VERZEKERINGSRECHT

De gevolgen van de invoering van de Wet Financieel Toezicht voor verzekeraars en banken

09-02-2007 13:30 - 17:30
Plaats Amsterdam

Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling PAO Eggens Instituut UvA,
tel. 020-5253407
Docent(en) mr. drs. D.L.M.Th. Dankers-
Hagenaars, mr. A.C.H.H. Franken, mr. drs.
M.L. Hendrikse, mr. C.J. de Jong, prof. mr.
J. Rinkes, dr. W.J. Willemse
Cursusprijs € 145 geen BTW
Opleidingspunten
03 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
03 Totaal

BEROEPSVAARDIGHE- DEN

OVERIGE VAARDIGHEDEN

Snellezen – Mind Mapping en geheugentechnieken

14-12-2006 09:00 - 18:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau ***
Instelling Vermande Studiedagen,
tel. 070-3789896
Docent(en) R. Schiphorst
Cursusprijs € 645 exclusief BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
06 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
06 Totaal

MANAGEMENT EN ORGANISATIE

KWALITEITSZORG

Kennismaking met intervisie

11-01-2007 13:30 - 17:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling SKIR,
tel. 070-3353542
Docent(en) mr. H.C.A. de Groot, mr. W. de Smit
Cursusprijs € 250 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
– Beroepsvaardigheden
03 Management/Organisatie
03 Totaal

Kennismaking met intervisie

15-01-2007 13:30 - 17:00
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling SKIR,
tel. 070-3353542
Docent(en) mr. H.C.A. de Groot, mr. W. de Smit
Cursusprijs € 250 geen BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
– Beroepsvaardigheden
03 Management/Organisatie
03 Totaal

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

* Basisniveau (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).

** Verdiepingsniveau (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

*** Specialisatieniveau (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

(advertentie)

Werkgevers wachten op u

WWW.ADVOCAAATSUPPORT.NL

• • • • • For the perfect match •

Personalia

BEËDIGD ALS ADVOCaat EN PROCUREUR

Baijens, mw. mr. C.J., Boompjes 40 93011 XB postbus 546 (3000 AM) Rotterdam, tel. 010-4005100, fax 010-4005111, e-mail cj.baijens@kneppelhout.nl

Blommendaal, mr. drs. S.C., Het Bat 16 (6211 EZ) postbus 865 (6200 AW) Maastricht, tel. 043-3506100, fax 043-3506109, e-mail info@pfeil-heuts.nl

Bosma, mr. W.J., Bijster 1 (4817 HX) postbus 4714 (4803 ES) Breda, tel. 076-5256500, fax 076-5256534, e-mail info@akd.nl

Chen, mr. C., Mathenesserlaan 195 (3014 HB) Rotterdam, tel. 010-2707909, fax 010-2707900, e-mail info@colletinternational.com

Drenth, mr. J.F. van, Grote Markt 15 (4201 EA) postbus 3008 (4200 EA) Gorinchem, tel. 0183-631033, fax 0183-660253, e-mail info@dghadvocaten.nl

Drissen-Tabbers, mw. mr. A.M.K., Florialstraat 51 (5342 BH) Oss

Eijk, mr. W.J.W. van, Ploenroosstraat 20 (5241 AB) postbus 141 (5240 AC) Rosmalen, tel. 073-5219055, fax 073-5216912, e-mail info@advmierlo.nl

Glabbeek, mw. mr. C. van, Weena 355 (3013 AL) postbus 1507 (3000 BM) Rotterdam, tel. 010-2172000, fax 010-2172700, e-mail info@houthoff.com

Heloma Lugt, mr. M.R. van, Heemraadssingel 105 (3022 CB) postbus 26014 (3002 EA) Rotterdam, tel. 010-2444344, fax 010-2440091, e-mail info@leijnseartz.com

Hendriks, mr. A.J., Fligt Forum 1 (5657 DA) postbus 666 (5600 AR) Eindhoven, tel. 040-2345600, fax 040-2345620, e-mail info@akd.nl

Hollander, mr. N., Zuiderpark 15 (9724 AG) postbus 604 (9700 APo) Groningen, tel. 050-3603768, fax 050-3603561

Jongbloed, mw. mr. G.R., Marsweg 55 (8013

PE) postbus 488 (8000 AL) Zwolle, tel. 038-4222232, fax 038-4229004, e-mail info@kraith.nl

Klapwijk, mw. mr. C.L., Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246224, fax 010-4125839, e-mail leone.klapwijk@loyensloeff.com

Luijten, mw. mr. J.C.J., Flight Forum 1 (5657 DA) postbus 666 (5600 AR) Eindhoven, tel. 040-2345600, fax 040-2345620, e-mail info@akd.nl

Mars, mw. mr. P.R., Prof. Cobbenhagenlaan 75 (5037 DB) postbus 414 (5000 AK) Tilburg, tel. 013-4668888, fax 013-4668866, e-mail advocaten@devoort.nl

Mulckhuyse, mw. mr. E.H., Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953953, fax 020-7953900, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Scheffers, mw. mr. E.C., Vestdijk 9 (5611 CA) postbus 2154 (5600 CD) Eindhoven, tel. 040-2445600, fax 040-2445411, e-mail e.scheffers@keizerspoelman.nl

Simons, mw. mr. I.M.I.E., Stationsstraat 2 (5701 MK) postbus 311 (5700 AH) Helmond, tel. 0492-366061, fax 0492-385530, e-mail info@hetrechtshuis.nl

Speelman, mr. G.J.W., Westerkade 7-c (3016 CL) postbus 23493 (3001 KL) Rotterdam, tel. 010-2667866, fax 010-2667868, e-mail gijls.speelman@mainportlawyers.com

Sterk, mr. J., Koningin Emmaplein 7 (3016 AA) Rotterdam, tel. 010-2415777, fax 010-2415770, e-mail sterk@ludwigvandam.nl

Tempel-de Jong, mw. mr. S., Weena 614 (3012 CN) postbus 293 (3000 AG) Rotterdam, tel. 010-2012939, fax 010-2012949, e-mail r@borsboomhamm.nl

Vanlerberghe, mr. E.F.V., Goudsesingel 106 (3011 KD) postbus 22321 (3003 DH) Rotterdam, tel. 010-4116833, fax 010-4046961, e-mail tepas@tepas.nl

Verheijden, mw. mr. P.M.H., Boompjes 40

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

(3011 XB) postbus 445 (3000 AK) Rotterdam, tel. 010-7104619, fax 010-7104666, e-mail pietermel.verheijden@dlapiper.com

Vries, mr. K.E. de, Hereweg 93 (9721 AA) postbus 1105 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5997999, fax 050-5997977

Winter, mr. M.A.J. de, Buitenruststraat 14 (4337EH) postbus 616 (4330 AP) Middelburg, tel. 0118-623655, fax 0118-625179, e-mail info@boogaardadvocaten.nl

Wolfswinkel, mw. mr. T.E., Helderseweg 14 (1815 AB) postbus 3271 (1801 GG) Alkmaar, tel. 072-5744409, fax 072-5150244, e-mail info@bodaertverweel.nl

PRAKTIJK NEERGELEGD

Barth, mr. C.C.M. Rotterdam 01-08-2006

Eijnden, mr. L.G.M. van den Deventer 01-11-2006

Frankfort, mw. mr. L.G.P. Arnhem 30-10-2006

Galama, mr. C.F.E.P. Terneuzen 01-11-2006

Godthelp, mw. mr. R. Amersfoort 01-11-2006

Heijden, mw. mr. F. van der Amsterdam 01-11-2006

Hoek, mw. mr. A.A.M. van Doetinchem 01-11-2006

Hoekstra, mw. mr. P.F. Drachten 01-11-2006

Mast, mw. mr. T.S.C. Utrecht 03-11-2006

Onderdonck, mw. mr. J.G.M.L. Utrecht 13-10-2006

Riesebos, mw. mr. B.J. Eindhoven 08-11-2006

Roovers, mr. drs. N. Roovers Marum 01-11-2006

Salomons, mw. mr. M.J. Amsterdam 02-10-2006

Sluis, mw. mr. B.L. Sinderen 01-10-2006

Smallegange, mw. mr. L.N. Almere 01-08-2006

Tanis-van Wijk, mw. mr. C.P. Rotterdam 01-11-2006

Versantvoort, mr. J.A.J.M. Tokyo/JP 25-10-2006

Waayers, mw. mr. C.S.D. Amsterdam 01-11-2006

Zevenbergen, mr. A.P.B. Rotterdam 01-11-2006

Dorsmanstraat 15 (2202 XC) postbus 463 (2200 AL) Noordwijk, tel. 071-3616905, fax 071-3616694, e-mail h.w.bos-hagens@bosadvocaten.nl

Bosman, mr. J. (Amsterdam): Keesomstraat 9 (6717 AH) postbus 442 (6710 BK) Ede gld, tel. 0318-687878, fax 0318-687868, e-mail j.bosman@vanveen.com

Bouman, mr. W.H. (Amsterdam): Schouwburgplein 30-34 (3012 CL) postbus 1488 (3000 BL) Rotterdam, tel. 010-4444369, fax 010-4125050, e-mail info@stadermannluiten.nl

Bouwuijsen, mw. mr. W.M.C.T. van den (Maastricht): Julianaplein 8 (5211 BC) postbus 1164 (5200 BE) Den Bosch, tel. 073-6128577, fax 073-6125081, e-mail vandenbouwuijsen.law@kgrp.nl

Broekman, mr. P.G. (Veenendaal): Torenlaan 1-h (1251 HE) postbus 589 (1250 AN) Laren, tel. 035-5381888, fax 035-5330008, e-mail info@advocatenkantoorbroekman.nl

Bügel, mr. J.R.: De Bolder 10 (8251 KC) postbus 198 (8250 AD) Dronten, tel. 0321-380766, fax 0321-337166, e-mail info@helmantel-bugel.nl

Coolwijk, mr. R. van (Apeldoorn): Flight Forum 1 (5657 DA) postbus 666 (5600 AR) Eindhoven, tel. 040-2345670, fax 040-2345602, e-mail rvancoolwijk@akd.nl

Coppens, mr. D.C. (Zoetermeer): Weteringschans 120 (1017 XT) Amsterdam, tel. 020-6234577, fax 020-6203643

Crone, mr. G.N.S.: Divertimentostraat 39 (1312 EB) Almere, tel. 036-5350724, fax 036-5348583, e-mail crone@xs4all.nl

Dalhuisen, mr. P. (Tiel): Professor Dr. Dorgelolaan 14 (5613 AM) postbus 3 (5600 AA) Eindhoven, tel. 040-2626600, fax 040-2626400, e-mail info@hollandlaw.nl

Damen, mr. F.: Peter van Anrooystraat 7 (1076 DA) postbus 75999 (1070 AZ) Amsterdam, tel. 020-5736858, fax 020-5736885, e-mail f.damen@lexence.com

Derksen, mw. mr. E. (Utrecht): Weverstraat 4-b (6811 EL) Arnhem, tel. 026-3702026, fax 026-3702096, e-mail pliegeradvocaten@hetnet.nl

Dohmen, mr. E.H.J.M. (Maastricht): Eurodepark 1 (6461 KB) postbus 47 (6460 AA) Kerkrade, tel. 045-5639303, fax 045-5639304, e-mail mail@pennino.nl

Donkersloot, mr. J.A.C.: Vondellaan 51 (2332 AA) postbus 1144 (2302 BC) Leiden, tel. 071-5358000, fax 071-5358001, e-mail info@teekenskarstens.nl

Durmus, mr. A. (Tilburg): Boschveldweg 63 (5211 VJ) postbus 1074 (5200 BC) Den Bosch, tel. 073-6133374, fax 073-6134317, e-mail a.durmus@home.nl

Duijvenvoorde, mr. P. van (Utrecht): Orlyplein 10 (1043 DP) postbus 59280 (1040 KG) Amsterdam, tel. 020-5825100, fax 020-5825150, e-mail pvanduijvenvoorde@akd.nl

Eckholdt, mr. J.P.: Piet Heinkade 55 (1019 GM) postbus 2911 (1000 CX) Amsterdam, tel. 020-3016633, fax 020-3016622, e-mail eckholdt@vmw.nl

Elias, mr. P.C. (Rotterdam): 4, Rue Heinrich Heine (1720) Luxemburg, tel. 00352-2612-2963, fax 00352-2629-6647, e-mail pieter.elias@nautadutilh.com

Ende, mr. M.J. op 't: Lichtenauerlaan 102-120 (3062 ME) postbus 4365 (3006 AJ) Rotterdam, tel. 010-7982430, fax 010-2045555, e-mail optende@optendeadvocaten.nl

Faase, mr. E.C. (Enschede): Lingedijk 58

Het Bureau van de Orde

ONDERWERP	TELEFOONNUMMER	E-MAILADRES
Algemene informatie (w.o. Advocatenpaspoort)	070 - 335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070 - 335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070 - 335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070 - 335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070 - 335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (brochures, Vademecum)	070 - 335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070 - 335 35 71 / 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige (praktijk)vragen van advocaten	070 - 335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
• Beroepsopleiding (BO) (vragen van stagiaires inzake BO) (09.00-12.00 uur)	070 - 335 35 55	opl@advocatenorde.nl
• Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO) (vragen van stagiaires inzake VSO en erkende opleidingsinstellingen)	070 - 335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
• Permanente Opleiding (PO) (vragen van erkende opleidingsinstellingen en advocaten inzake PO-punten)	070 - 335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
• Permanente Opleiding (PO) (onthefingen PO)	070 - 335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
• Vrijstellingen BO en VSO	070 - 335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhauskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

(4002 XL) postbus 124 (4000 AC) Tiel, tel. 0344-677188, fax 0344-677190, e-mail faase@bierman.nl

Gaastra, mr. A.H. (Rotterdam): Folkstoneweg 16 (1118 LM) postbus 75748 (1118 ZT) luchthaven Schiphol, tel. 020-6533338, fax 020-6533627, e-mail andre.gaastra@gaastra-advocaten.nl

Haan, mr. G. (Hoorntje): Paardenmarkt 1 (1811 KH) postbus 172 (1800 AD) Alkmaar, tel. 072-5144666, fax 072-5144600, e-mail t.dehaan@schenkeveldadvocaten.nl

Halfhide, mr. J.R.: Busplein 32-b (1315 KV) postbus 10313 (1301 AH) Almere, tel. 036-5481170, fax 036-5481170, e-mail info@nwh-advocaten.nl

Haar, mr. G. (Amsterdam): Pythagoraslaan 2 (3584 BB) postbus 85250 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2121111, fax 030-2121333, e-mail utrecht@cms-dsb.com

Helmantel, mr. E.R.J.: De Bolder 10 (8251 KC) postbus 198 (8250 AD) Dronten, tel. 0321-380766, fax 0321-337166, e-mail info@helmantel-bugel.nl

Holland, mr. H. (Utrecht): Pantheon 25 (7521 PR) postbus 109 (7500 AC) Enschede, tel. 053-4804200, fax 053-4804299, e-mail info@kienthuishoving.nl

Holstege, mr. F. (Gouda): Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953953, fax 020-7953900, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Hoortje, mr. L.E. (Utrecht): Orlyplein 10 (1043 DP) postbus 59280 (1040 KG) Amsterdam, tel. 020-5825100, fax 020-5825150, e-mail lhoortje@akd.nl

Hooymayers, mr. J.A.J.: Nieuwe Prinsenkade 6 (4811 VC) postbus 1869 (4801 BW) Breda, tel. 076-5310393, fax 076-5310394, e-mail hooymayers@raetsluy.nl

Houten, mr. R.K. van: Peter van Anrooystraat 7 (1076 DA) postbus 75999 (1070 AZ) Amsterdam, tel. 020-5736859, fax 020-5736885, e-mail r.van.houten@lexence.com

Huisman, mr. T.M.: Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785914, fax 020-5785863, e-mail timo.huisman@loyensloeff.com

Jong, mr. H.A.J. de (Eindhoven): Parkstraat 31 (2514 JD) postbus 30311 (2500 GH) Den Haag, tel. 070-3538800, fax 070-3538811, e-mail info@twobirds.com

Jongedijk-Eijsink, mr. B.: Beneluxweg 7 (4904 SJ) postbus 40 (4900 AA) Oosterhout, tel. 0162-487000, fax 0162-451141, e-mail boukje.jongedijk@oranjewoud.nl

Jonker, mr. E. (Lelystad): Versterkerstraat 4-b (1322 AP) postbus 10058 (1301 AB) Almere, tel. 036-5346220, fax 036-5345984, e-mail e.jonker@okkerse-schop.nl

Jonkhart, mr. J.F.K.: Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246224, fax 010-4125839, e-mail info@loyensloeff.com

Kernkamp, mr. H.D. (Amsterdam): Waltherlaan 18 (1402 XL) Bussum, tel. 06-14505085, e-mail hester.kernkamp@planet.nl

Keuss, mr. M.J.: Peter van Anrooystraat 7 (1076 DA) postbus 75999 (1070 AZ) Amsterdam, tel. 020-5736856, fax 020-5736885, e-mail m.keuss@lexence.com

Klap, mr. M. L. (Rotterdam): Scheveningsweg 52 (2517 KE) postbus 8563 (2508 CG) Den Haag, tel. 070-3615048, fax 070-3615400, e-mail l.klap@gmw.nl

Koning, mr. M.P. de (Utrecht): Jan Luijkenstraat 23 (1071 CK) postbus 10176 (1001 ED) Amsterdam, tel. 020-3307950, fax 020-3307951, e-mail dekonig@joostenadvocaten.nl

Kos, mr. M.G. (London/GB): Gustav Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-6056000, fax 020-6056700, e-mail m.kos@houthoff.com

Kouwenhoven, mr. M.T.: Julianaplein 3 (5211 BA) Den Bosch, tel. 073-6100614, fax 073-6125379, e-mail kouwenhoven@matonadvocaten.nl

Kuyvenhoven LL.M., mr. M. I. (Aberdeen/GB): Bezuidenhoutseweg 74 (2594 AW) postbus 11550 (2502 AN) Den Haag, tel. 070-3337500, fax 070-3337898, e-mail ingeborg.kuyvenhoven@bp.com

Lindhout, mr. P.E. (Lisse): Alexanderstraat 2 (2514 JL) postbus 85551 (2508 CG) Den Haag, tel. 070-3110718, fax 070-3110722, e-mail plindhout@uijlaw.nl

Maasdam, mr. Y.A. (Amsterdam): Laan van Vredenoord 33 (2289 DA) Rijswijk ZH, tel. 070-3070804, fax 070-3077055, e-mail y.maasdam@mededingingsadvocaat.nl

Mair, mr. R.M. le (Utrecht): Orlyplein 10 (1043 DP) postbus 59280 (1040 KG) Amsterdam, tel. 020-5825100, fax 020-5825150, e-mail info@akd.nl

Mazel, mr. M. J.E. (Utrecht): Orlyplein 10 (1043 DP) postbus 59280 (1040 KG) Amsterdam, tel. 020-5825100, fax 020-5825150, e-mail info@akd.nl

Meggelen, mr. M. L.D. van (Almelo): Watermolen 92 (7461 AZ) postbus 260 (7460 AG) Rijssen, tel. 0548-545522, fax 0548-545505, e-mail rijssen@danielshuisman.eu

Middelkoop, mr. M. K.I.A. (Amsterdam): Avenue of the Americas 1221 (NY10020) New-York/US, tel. 001-2126106300, fax 001-2126106399

Minnaard, mr. M.W. (Den Haag): Gustav Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-6056000, fax 020-6056700, e-mail m.minnaard@houthoff.com

Muris, mr. L.C.M.: Noorderpoort 79 (5916 PJ) Venlo, tel. 077-3211111, fax 077-3211110, e-mail info@murisadvocatuur.nl

Neering, mr. V.M.: Koningin Julianaplein 30 (2595 AA) postbus 11756 (2502 AT) Den Haag, tel. 070-5153000, fax 070-5153100, e-mail info@pelsrijcken.nl

Neslo, mr. M. J.A.: Busplein 32-b (1315 KV) postbus 10313 (1301 AH) Almere, tel. 036-5481170, fax 036-5481170, e-mail info@nwh-advocaten.nl

Overbeek, mr. R.A.: Haarlemmerweg 333 (1051 LH) postbus 58188 (1040 HD) Amsterdam, tel. 020-5506666, fax 020-5506777, e-mail lawyers@kvdl.nl

Pater, mr. M. J.M.M. (Urk): Koningin Julianastraat 15 (8302 CC) postbus 101 (8300 AC) Emmeloord, tel. 0527-612956, fax 0527-617854, e-mail j.pater@blth.nl

Phoelich, drs. M. L.N. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail louwrens.phoelich@debrauw.com

Noort, mr. B.F. van: Andries Bickerweg 6 (2517 JP) postbus 18511 (2502 EM) Den Haag, tel. 070-3184200, fax 070-3561340, e-mail info@bwg.nl

Polfliet, mr. M.C.: Apollolaan 15 (1077

AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741000, fax 020-6741111, e-mail martine.polfliet@allenoverly.com

Rommès, mr. J.M.: Euclideslaan 1 (3584 BL) postbus 3053 (3502 GB) Utrecht, tel. 030-2595252, fax 030-2595255, e-mail jeroen.rommes@hollandlaw.nl

Ruijs, mr. J. (Den Bosch): Distelplein 10-14 (1031 XH) postbus 37042 (1030 AA) Amsterdam, tel. 020-6320251, fax 020-6343491, e-mail secretariaat@akdp.nl

Saija, mw. M.L. (Den Haag): Weverstraat 4-b (6811 EL) Arnhem, tel. 026-3702026, fax 026-3702096, e-mail pliegeradvocaten@hetnet.nl

Schellaars, mr. R. (Amsterdam): Zuid-Hollandlaan 7 (2596 AL) postbus 90851 (2509 LW) Den Haag, tel. 070-3285540, fax 070-3242095, e-mail rogier.schellaars@debrauw.com

Schoor, mr. M.: De Zaale 11 (5612 AJ) postbus 80 (5600 AB) Eindhoven, tel. 040-2390590, fax 040-2390591, e-mail mark.schoor@thelawfactor.nl

Schouenburg, mr. B.Th. van: Lichtenauerlaan 122-140 (3062 ME) Rotterdam, tel. 010-2400447, fax 010-2400448, e-mail b.vanschouenburg@straatmankoster.nl

Schreuder, mr. M. C.A.: Einsteindreef 109-113 (3562 GB) postbus 9907 (3506 GX) Utrecht, tel. 030-2635051, fax 030-2635060, e-mail schreuder@vraun.nl

Snoep, mr. M.L.: Veerhaven 7 (3016 CJ) postbus 23336 (3001 KH) Rotterdam, tel. 010-4367745, fax 010-43664076, e-mail marjet.snoep@bootfranken.nl

Spruit, mr. M. A.N.H.M. (Leiden): Oude Leedeweg 82 (2641 SH) Pijnacker, tel. 015-3692773, e-mail dianaspruit_400@hotmail.com

Steenhuis, mr. M. (Amsterdam): Borneostraat 10 (5215 VC) Den Bosch, e-mail michiel@steehuis.biz

Terng, drs. M. A.S.K. (Amsterdam): Radioweg 2 (1324 KW) postbus 60194 (1320 AE) Almere, tel. 036-5460040, fax 036-5460041, e-mail a.s.k.terng@dehaaninfo.nl

Vegter, mr. P.D.J. (Amsterdam): Velserbeek 1 (1981 LA) Velsen-Zuid postbus 397 (1970 AJ) IJmuiden, tel. 0255-547800, fax 0255-511933

Vlaar, mr. M. P.G.M. (Volendam): Grote Oost 43 (1621 BR) postbus 2363 (1620 EJ) Hoorn NH, tel. 0229-2496660, fax 0229-249894, e-mail info@badv.nl

Vliet, mr. M. P.A. van der (Heerenveen): Zonnedaauw 12 (9202 PA) postbus 277 (9200 AG) Drachten, tel. 0512-515999, fax 0512-540010, e-mail p.a.vandervliet@machielsadvocaten.nl

Vorst, mr. C.A.P. (Utrecht): Orlyplein 10 (1043 DP) postbus 59280 (1040 KG) Amsterdam, tel. 020-5825100, fax 020-5825150, e-mail info@akd.nl

Weggeman, mr. M. N. (Amsterdam): Prof. Dr. Dorgelolaan 14 (5613 AM) postbus 3 (5600 AA) Eindhoven, tel. 040-2626600, fax 040-2626400, e-mail info@hollandlaw.nl

Well, mr. J.V.L. van (Arnhem): Jan van Goyenkade 9 (1075 HP) postbus 83032 (1080 AA) Amsterdam, tel. 020-4202000, fax 020-4203555, e-mail vanwell@brantjesveerman.nl

Wesdorp, mr. M. J.A. (Utrecht): Busplein 32-b (1315 KV) postbus 10313 (1301 AH) Almere, tel. 036-5481170, fax 036-5481170, e-mail info@nwh-advocaten.nl

Wezel, mr. M.P.H. van (Woerden): Prins Hendrikklaan 21 (3583 EB) postbus 85016 (3508 AA) Utrecht, tel. 030-2521802, fax 030-2511328, e-mail vanwezel@tomlow-advocaten.nl

Whiterod, mr. M.T.N.: Groenewoudsedijk 40 (3528 BK) postbus 2794 (3500 GT) Utrecht, tel. 030-2522577, fax 030-2523943, e-mail n.whiterod@bbsadvocaten.nl

Willaert, mr. L.J.M.: Gustav Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-6056000, fax 020-6056700, e-mail l.willaert@houthoff.com

Willems, mr. A.W.M.: De Boelelaan 7 (1083 JH) postbus 7919 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-3305958, fax 020-3305957, e-mail a.willems@wintertaling.nl

Winden, mr. J.I. van der (Amsterdam): Dorpstraat 31-d (1399 GT) Muiderberg, tel. 0294-262710, fax 084-7336085, e-mail jvanderwinden@maet.nl

Winden, mr. R.A. van (Rotterdam): Verhagenplein 1 (2671 HS) postbus 252 (2670 AH) Naaldwijk, tel. 0174-629341, fax 0174-623326, e-mail info@iqr.nl

Wong, mr. B.K. (Breda): Haaksbergweg 13 (1101 BP) postbus 51109 (1007 EC) Amsterdam, tel. 020-6509050, fax 020-6509051

NIEUW KANTOOR/ASSOCIATIE

Helmantel & Bügel Advocaten (mrs. E.R.J. Helmantel en J.R. Bügel) De Bolder 10 (8251 KC) postbus 198 (8250 AD) Dronten, tel. 0321-380766, fax 0321-337166, e-mail info@helmantel-bugel.nl

Neslo Wesdorp & Halfhide Advocaten (mrs. J.A. Neslo, J.A. Wesdorp en J.R. Halfhide) Busplein 32-b (1315 KV) postbus 10313 (1301 AH) Almere, tel. 036-5481170, fax 036-5481170, e-mail info@nwh-advocaten.nl

MEDEVESTIGING

Maet Advocaten (mw. M. J.I. van der Winden) Dorpstraat 31-d (1399 GT) Muiderberg, tel. 0294-262710, fax 084-7336085, e-mail info@maet.nl

NAAMSWIJZIGING

Dreef Van Eijk Laning van Bodegom Advocaten te Den Haag thans: **DELB Advocaten**

BEZOEKADRES/POSTBUS/TEL./FAX/E-MAIL

Van der Burg Advocaten te Ridderkerk: Postbus 13 (2980 AA) Ridderkerk
Hofwijck Advocaten te Den Haag: Wassenaarseweg 22 (2596 CH) Den Haag

Köller Advocatenkantoor te Middelburg: Gortstraat 36 (4331 LC) Middelburg
Lieshout Advocaten te Amsterdam: Emmastraat 40 (1075 HW) Amsterdam

Slangen Advocaten te Amsterdam: Zuidplein 120 WTC H-Toren 14^e etage (1077 XV) Amsterdam, tel. 020-5754930, fax 020-5754939

Van Steenderen MainportLawyers te Rotterdam: Zeemansstraat 13 (3016 CN) Rotterdam

In Thailand verdwijnen advocaten.

In de Filippijnen worden advocaten vermoord.

In Libanon staat een advocaat voor een militair tribunaal terecht.

De stichting Advocaten voor Advocaten maakt er werk van.

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en *BalieNet*
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

GEBREKEN IN PRAKTIJKVOERING

Hof van Discipline, 16 december 2005, no. 4437

(*mrs. Van Griensven, Heidinga, De Leeuw, Minderhoud en De Kok*)

Raad van Discipline Amsterdam, 12 oktober 2005

(*mrs. Markx, Karskens, Pannevis, Remme en Verweel-Stokman*)

Toezicht op de naleving en het gebruik van voorzieningen als bedoeld in artikel 60b *Advocatenwet* (dat handelt over de advocaat die tijdelijk of blijvend geen blijk geeft zijn praktijk behoorlijk uit te kunnen oefenen) kan slechts aan de orde komen indien de raad voorzieningen heeft getroffen als in deze bepaling bedoeld.

- *Artikelen 60b en 48c Advocatenwet*

Feiten

De raad schorst mr. X voor onbepaalde tijd op grond van het bepaalde in artikel 60b *Advocatenwet*. Mr. X verzoekt zeer kort daarop deze schorsing op te heffen.

Overwegingen van de raad

Voorwaarde voor het kunnen toewijzen van een verzoek als het onderhavige is dat de betrokken advocaat er blijk van moet hebben gegeven dat hij weer in staat is op behoorlijke wijze de praktijk uit te oefenen. In het geval van mr. X betekent dit dat boven elke twijfel verheven dient te zijn (1) dat de maatregelen zoals mr. X die de raad heeft voorgehouden ook daadwerkelijk zijn geïmplementeerd en worden nageleefd en (2) dat deze maatregelen ook afdoende blijken te zijn teneinde de door de rapporteur geconstateerde gebreken in de praktijkvoering van mr. X structureel te verhelpen.

Uit de overgelegde stukken lijkt te volgen dat mr. X een aantal maatregelen heeft genomen, althans in gang heeft gezet, die erop gericht zijn de praktijkvoering te verbeteren. De raad stelt daarbij tevens vast dat ten aanzien van een aantal maatregelen, zoals door mr. X beschreven en door hem toegelicht, geconstateerd moet worden dat deze (nog) onvoldoende concreet zijn ingevuld. Van een aantal andere maatregelen kan gesteld worden dat deze de nodige verfijning c.q. aanscherping behoeven. Mr. X heeft dit ter zitting ook erkend en hij heeft aangegeven voor verbetering en aanscherping zorg te zullen dragen.

Naast de door de raad geconstateerde noodzaak tot verdere uitwerking van de maatregelen neemt de raad in aanmerking dat het bij de noodzakelijke veranderingen eerst en vooral dient te gaan om een attitudeverandering, zowel van mr. X (zelf) alsook van de voor hem werkzame medewerkers. (Ook) hiermee zal de nodige tijd gemoeid zijn. Daarbij is het denkbaar dat een aantal maatregelen

tijdens de implementatie zal moeten worden geëvalueerd en bijgesteld.

Mr. X heeft ter zitting zowel de onvolkomenheid van een aantal door hem getroffen maatregelen alsook de noodzaak tot onafhankelijke vaststelling en beoordeling van die maatregelen erkend. In dit verband heeft mr. X aangedrongen om aanstelling van een 'toezichthouder'. De raad zal hiertoe overgaan. Gelet op de ook ter zitting aan de raad gebleken slechte verstandhouding tussen de deken en mr. X zal de raad naar analogie van het bepaalde in artikel 60b juncto artikel 48c lid 1 *Advocatenwet* een andere advocaat dan de deken belasten met het aldaar omschreven toezicht en de hiervoor bedoelde taak. De raad stelt als zodanig aan mr. A die zich inmiddels hiertoe bereid heeft verklaard. De raad bepaalt voorts dat mr. A zich desgewenst kan doen bijstaan door een door hem aan te wijzen derde en dat mr. A de vergoeding voor zijn werkzaamheden en die van de eventueel door hem in te schakelen derde rechtstreeks bij mr. X in rekening zal brengen en dat hij voor de betaling daarvan zekerheidstelling kan verlangen.

Op grond van al het voorgaande ziet de raad in de door mr. X naar voren gebrachte feiten en omstandigheden onvoldoende aanleiding om te constateren dat mr. X er reeds thans blijk van heeft gegeven dat hij zijn praktijk weer naar behoren uitoefent. Het verzoek zal worden afgewezen zodat de opgelegde maatregel van schorsing voor onbepaalde tijd onverminderd van kracht blijft. De raad zal de visie van de toezichthouder vragen indien mr. X op enig tijdstip wederom opheffing van de schorsing verzoekt.

Dekenappel

Zowel de deken als de algemeen deken stelt appel in. De beroepen strekken tot vernietiging van de beslissing van de raad voor zover daarbij mr. A tot toezichthouder is benoemd.

(Ook mr. X appelleert maar hij trekt zijn beroep later in.)

De deken voert, kort samengevat, als grieven aan:

- 1 de benoeming van een toezichthouder in de beslissing a quo mist een wettelijke basis;
- 2 de ten dezen benoemde toezichthouder heeft geen taak nu mr. X is geschorst en het toezicht op de belangen van cliënten en op de handhaving van de schorsing een taak van de deken is;
- 3 anders dan artikel 60b juncto 48c *Advocatenwet* voorschrijft heeft in dit geval geen overleg met de deken plaatsgevonden over de taak van de benoemde toezichthouder en is deze niet benoemd uit de orde waartoe mr. X behoort.

De algemeen deken voert, kort samengevat, als grief aan dat de benoeming van een toezichthouder in de bestreden beslissing in strijd is met de wet. Met name artikel 60b lid 6 juncto artikel 48 *Advocatenwet* verzet zich hiertegen nu het algemene toezicht aan de

deken is voorbehouden, geen door de raad getroffen voorzieningen tot het beoogde toezicht nopen en de deken niet om deze benoeming heeft verzocht.

Overwegingen van het hof

De eerste grief van de deken en de grief van de algemeen deken hebben beide betrekking op de bevoegdheid van de raad tot het aanwijzen en benoemen van een toezichthouder. Zij lenen zich voor gezamenlijke behandeling.

De raad heeft de aanwijzing van een toezichthouder gebaseerd op een analoge toepassing van artikel 60b juncto artikel 48c lid 1 Advocatenwet. Het toezicht houden op de naleving en het gebruik van voorzieningen als bedoeld in artikel 60b Advocatenwet kan slechts aan de orde komen indien de raad voorzieningen heeft getroffen als in deze bepaling bedoeld. De raad heeft, zoals vaststaat, in dit geval echter dergelijke voorzieningen niet getroffen. Alleen al daarom mist de benoeming van een toezichthouder een wettelijke grondslag en kan ook een analoge toepassing van artikel 60b (juncto 48c lid 1 – bew.) Advocatenwet, zoals de raad heeft gedaan, niet aan de orde zijn. De bestreden beslissing kan daarom niet in stand blijven. De door de dekens verder opgeworpen vragen (...) behoeven daarom geen behandeling meer.

Volgt

Vernietiging van de beslissing van de raad voor zover daarbij mr. A als toezichthouder over mr. X is aangesteld.

BEWUSTE MISLEIDING VOORZIENINGENRECHTER

Hof van Discipline, 19 december 2005, no. 4353

(mrs. Van Griensven, De Groot-Van Dijken, Vermeulen, De Jong Schouwenburg en Fiévez)

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 23 mei 2005

(mrs. Houterman, Caudri, Houtakkers, Goumans en Kneepkens)

De advocaat handelt onjuist wanneer hij, in een verzoekschrift tot het leggen van conservatoir derdenbeslag onder een deurwaarder, onvermeld laat dat betaling aan de deurwaarder door zijn eigen cliënt geschiedde ter voldoening aan een eerder tussen die cliënt en degene tegen wie het verzoek tot beslaglegging zich richtte gewezen vonnis.

- Artikel 46 Advocatenwet (3 Wat een behoorlijk advocaat betaamt tegenover de wederpartij; 3.2 Grenzen aan de vrijheid van handelen)
- Gedragsregel 30

Feiten

Mr. X heeft een huurgeschil behandeld voor zijn cliënt A. A. wordt veroordeeld tot betaling van een aanzienlijk bedrag. Die geldsom wordt betaald aan de deurwaarder die de verhuurder heeft bijgestaan waarna mr. X verlof vraagt en krijgt om conservatoir derdenbeslag onder de deurwaarder te leggen, ter verzekering van een vordering

wegens onverschuldigde betaling. In het verzoekschrift wordt onvermeld gelaten dat de betaling aan de deurwaarder geschiedde op grond van een door de kantonrechter gewezen vonnis. In een daarop gevolgd kort geding wordt het beslag opgeheven. Het verweer van mr. X dat, op grond van een nieuw bewijsstuk, het oorspronkelijke vonnis niet in stand zou kunnen blijven, wordt gepasseerd.

Klachtonderdeel 1 houdt in dat mr. X de voorzieningenrechter, bij het vragen van verlof tot beslaglegging, bewust heeft misleid door onvermeld te laten dat de betaling aan de deurwaarder geschiedde ter uitvoering van een eerder tussen de betrokkenen gewezen vonnis. Klachtonderdeel 2 houdt in dat mr. X meewerkt aan witwasoperaties, doordat hij wist – althans kon weten – dat het door A. aan de deurwaarder betaalde bedrag afkomstig was uit criminele transacties.

Overwegingen van de raad

Ten aanzien van klachtonderdeel 1: vaststaat in dezen dat mr. X in zijn verzoekschrift tot het leggen van conservatoir beslag niet heeft vermeld dat de geldsom, waarop dat beslag zou moeten worden gelegd, door zijn cliënt was of zou worden betaald ter uitvoering van een uitvoerbaar bij voorraad verklaard, in een bodemprocedure gewezen vonnis, waarin was uitgemaakt dat zijn cliënt die geldsom aan de andere partij verschuldigd was. Vaststaat verder dat mr. X van dat vonnis helemaal geen melding heeft gemaakt in dat beslagrekest.

Vaststaat ten slotte, dat de beslagrechter dat verzoek niet zou hebben ingewilligd – althans niet zonder meer zou hebben ingewilligd – indien door mr. X in het rekest wel melding was gemaakt van dat vonnis en de inhoud ervan.

Mr. X heeft ook met zoveel woorden toegegeven dat hij juist om die reden dat vonnis niet heeft genoemd in het door hem ingediende beslagrekest.

De raad constateert dat daarmee vaststaat dat in dat rekest aan de betreffende rechter onjuiste informatie is verschaft, immers opzettelijk een voor de gevraagde beslissing van belang zijnd feit is verzwegen, zodat mr. X heeft bewerkstelligd dat zijn cliënt zijn op de voet van artikel 21 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bestaande verplichting om een voor de gevraagde beslissing van belang zijnd feit volledig en naar waarheid aan te voeren heeft geschonden, terwijl hij zelf in strijd heeft gehandeld met Gedragsregel 30.

Mr. X heeft ter verontschuldiging c.q. ter verklaring van zijn handelwijze gewezen op de tijdnood waarin hij – buiten zijn schuld – verkeerde; er was feitelijk geen tijd meer voor het aanspannen van een kort geding tot schorsing van de executie van het vonnis – waarvoor reden was op grond van de inhoud van een niet eerder in de bodemprocedure in het geding gebrachte brief – terwijl door het leggen van het gewraakte beslag en het daardoor te verwachten kort geding tot opheffing van dat beslag er toch de mogelijkheid zou ontstaan om dat nieuwe bewijsstuk aan de rechter ter beoordeling voor te leggen, welke verwachting ook is uitgekomen, nu de andere partij inderdaad bij kort geding opheffing van het beslag heeft gevraagd, die zij trouwens ook heeft verkregen, welke beslissing inmiddels door het hof is bekrachtigd.

De raad is van oordeel, dat het door mr. X aangevoerde hem niet kan disculperen: er was geen sprake van een noodtoestand of conflict van plichten: niet valt in te zien waarom mr. X zijn cliënt niet had kunnen uitleggen dat en waarom deze weg om tot uitstel van executie te komen onbegaanbaar was; mr. X is dominus litis en als zodanig rust op hem de daarbij horende verantwoordelijkheid.

Mr. X heeft verder aangevoerd, dat in elk geval klager niet is benadeeld door zijn handelwijze, zodat deze daarom ook geen belang heeft bij dit klachtonderdeel. De raad verwerpt deze stelling als onjuist: door de gewraakte handelwijze van mr. X werd klager gedwongen om rechtsmaatregelen te nemen en een kort geding te entameren.

De raad is dan ook van oordeel dat dit onderdeel van de klacht gegrond is.

Wel is de raad ook van oordeel dat bij de beslissing over de vraag of een maatregel moet worden opgelegd en zo ja welke, in verregaande mate rekening moet worden gehouden met de feitelijke gang van zaken en de tijdnood waarin mr. X – geconfronteerd met een voor hem nieuw, gecompliceerd en langlopend geschil in een kennelijk onderling ernstig gebrouilleerde familie – verkeerde; om die reden zal de raad volstaan met het opleggen van de maatregel van enkele waarschuwing.

Ten aanzien van klachtonderdeel 2: de Advocatenwet heeft niet een klachtrecht in het leven geroepen voor eenieder doch slechts voor degene die door een handelen of nalaten van een advocaat in zijn of haar belang getroffen is of kan worden. Voor zover in het algemeen belang een tuchtrechtelijke procedure is vereist wordt het klachtrecht uitgeoefend door de deken. Klager heeft terzake geen eigen belang zodat dit onderdeel van de klacht als niet-ontvankelijk moet worden afgewezen.

Gronden voor het beroep

Zowel de klager als mr. X stelt beroep in. De klager stelt zich op het standpunt dat de terzake opgelegde maatregel te licht is en maakt bezwaar tegen zijn niet-ontvankelijkverklaring met betrekking tot klachtonderdeel 2. Mr. X voert aan dat hij, indien hij melding zou hebben gemaakt van het eerder gewezen vonnis, de voorzieningenrechter vermoedelijk de klager eerst zou hebben gehoord alvorens te beslissen over het verzoek, waardoor de klager de tijd zou hebben gehad om het geld bij de deurwaarder te incasseren waarmee beslaglegging illusoir zou zijn geworden.

Overwegingen van het hof

1.1 De raad heeft de klacht voor zover gehandhaafd als volgt omschreven:

1 Mr. X heeft de voorzieningenrechter bewust misleid bij het vragen van toestemming om derdenbeslag te leggen onder de gemachtigde van klager door daarbij niet te vermelden dat de geldsom, waarop beslag werd gelegd wegens een vordering uit onverschuldigde betaling, werd betaald ter uitvoering van een uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis van de

kantonrechter, in welk vonnis was bepaald dat die vordering uit onverschuldigde betaling niet bestond.

- 2 Mr. X verleent passieve medewerking aan witwasoperaties; hij wist – althans kon weten – dat het bedrag dat door of namens zijn cliënt werd betaald ter uitvoering van het onder 1 bedoelde vonnis afkomstig was uit criminele transacties.
- 1.2 Het hof gaat uit van voormelde klachtomschrijving nu daartegen geen grief is gericht.
 - 2 Het hof gaat uit van de feiten die de raad in zijn beslissing heeft vermeld nu daartegen geen grief is gericht.
 - 3 De grieven van klager betreffen de door de raad opgelegde maatregel van enkele waarschuwing – volgens klager doet deze maatregel geen recht aan de ernst van de handelwijze waarop klachtonderdeel 1 betrekking heeft – en het feit dat klachtonderdeel 2 als niet-ontvankelijk is afgewezen.
 - 4 Deze grieven kunnen niet slagen. Uit artikel 56 lid 1 Advocatenwet volgt dat het hoger beroep van klager niet-ontvankelijk is voor zover het zich richt tegen de door de raad opgelegde maatregel. Verder heeft de raad terecht vastgesteld dat klager niet in enig eigen belang is geschaad door de gedraging waarop klachtonderdeel 2 ziet en, eveneens terecht, aan deze vaststelling de conclusie verbonden dat klager in klachtonderdeel 2 niet-ontvankelijk is.
 - 5 Tegen hetgeen de raad heeft overwogen en beslist ten aanzien van klachtonderdeel 1 heeft mr. X het volgende aangevoerd:
 - 1 Mr. X was er in de gegeven omstandigheden niet toe gehouden om in het beslagrekest melding te maken van de door de kantonrechter tussen zijn cliënt en de vennootschap waar klager belanghebbende bij is gewezen vonnissen. Immers, indien daarvan melding zou zijn gemaakt, zou de vennootschap op het beslagrekest zijn gehoord en de effectiviteit van het conservatoir derdenbeslag illusoir hebben kunnen maken.
 - 2 Door de gewraakte handelwijze is klager niet benadeeld. De vennootschap zou ook verwikkeld zijn geraakt in een kort geding, indien een executiegeschil (betreffende het vonnis van de kantonrechter van 12 mei 2004) aanhangig zou zijn gemaakt.
 - 6 Het hof stelt voorop dat het openbaar belang dat betrokken is bij een goede, op bevordering van goede rechtspleging gericht zijnde, beroepsuitoefening van de advocaat niet toelaat dat de advocaat de rechter willens en wetens verstoken laat van informatie waarvan hij – de advocaat – weet of moet weten dat deze cruciaal is voor de oordeelsvorming van de rechter.
 - 6.1 De door mr. X in hoger beroep aangevoerde redenen voor het niet-vermelden van de vonnissen van de kantonrechter in het beslagrekest doen er als drogredenen niet toe. Vermelding in het beslagrekest van het bestaan van een schuld uit hoofde van het vonnis van de kantonrechter van 12 mei 2004 zou blijkens het vonnis van de voorzieningenrechter van de rechtbank van 9 juli 2004 hebben geleid, tot weigering van verlov tot het leggen van conservatoir derdenbeslag. Om die reden is de rechter

bewust op het verkeerde been gezet.

6.2 Niet juist is dat klager door de handelwijze van mr. X niet is benadeeld.

In eerste aanleg heeft mr. X meer dan eens aangevoerd dat het aanhangig maken van een executiegeschil in verband met de beschikbare tijd geen optie was.

Bovendien ziet mr. X eraan voorbij dat de vennootschap als gedaagde in kort geding in persoon had kunnen procederen.

7 Het hof acht de opgelegde maatregel van enkele waarschuwing niet in overeenstemming met de ernst van het verwijt dat mr. X treft en zal deze maatregel verzwaren, aldus dat aan mr. X zal worden opgelegd de maatregel van berisping.

Beslissing

- Het hof vernietigt de beslissing van de Raad van Discipline in het ressort 's-Hertogenbosch van 23 mei 2005 voor zover daarbij aan mr. X is opgelegd de maatregel van enkele waarschuwing;
- en is zoverre opnieuw rechtdoende;
- legt aan mr. X op de maatregel van berisping.

ONNODIG GRIEVEND

*Raad van Discipline Leeuwarden, 20 december 2005
(mrs. Giltay, Geense, De Goede, Van der Meulen en Vogelsang)*

Grievende uitlatingen over een wederpartij en schending van privacy van een derde.

- *Advocatenwet artikel 46 (3.3.1 Grievende uitlatingen)*
- *Gedragsregel 31*

Feiten

Klaagster sub 1 heeft gedurende lange tijd een relatie gehad met A, een cliënt van mr. X. In verband met de beëindiging van deze relatie schrijft mr. X aan de raadsman van klager sub 1 onder meer: 'Na het aanhoren van een lang verhaal van mijn cliënt en kennisneming van een aantal brieven die uw cliënte aan mijn cliënt heeft geschreven (...) ontstaat bij mij de indruk dat uw cliënte borderlineachtige symptomen heeft. Partijen hebben een lange knipperlichtrelatie gehad hetgeen ook past bij het beeld van borderline. De diverse brieven die ik onder ogen kreeg, afkomstig van uw cliënte en gericht aan mijn cliënt, lijken ook op een soort laster en/of stalking. Uit voor mij verifieerbare gegevens vernam ik van mijn cliënt dat de zus van uw cliënte (klager sub 2 – *bew.*) in (...) door de strafrechter te (...) onder andere tot een werkstraf is veroordeeld wegens het stalken en vernielen van spullen van een vriendin van haar ex-partner. Zonder nadere medische kwalificaties te willen geven aan het gedrag van uw cliënte, lijkt dat gedrag toch ook wel op stalking.'

Klacht

Klaagster sub 1 klaagt erover dat mr. X zich in zijn brief onnodig grievend over haar heeft uitgelaten en dat de daarin door hem over haar gemaakte opmerkingen stigmatiserend en belastend zijn.

Klaagster sub 2 klaagt erover dat mr. X in zijn brief haar privacy heeft geschonden.

Overwegingen van de raad

De raad stelt voorop dat volgens vaste jurisprudentie bij de beoordeling van een klacht over het optreden van de advocaat van de wederpartij ervan behoort te worden uitgegaan dat aan die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze die hem passend voorkomt en dat deze vrijheid niet ten gunste van een wederpartij mag worden beknot, tenzij daarbij diens belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad. De raad is van oordeel dat mr. X de in deze norm aangegeven grens heeft overschreden. Hij heeft gesteld dat hij uiteraard bedoeld heeft te schrijven dat de indruk (van borderlineachtige symptomen – *bew.*) bij zijn cliënt was ontstaan. De raad passeert dit verweer als niet-geloofwaardig. Die passage kan niet anders gelezen worden dan dat bij mr. X zelf de indruk is ontstaan dat klager sub 1 borderlineachtige symptomen heeft. De raad leidt dit af uit de opmerking van mr. X dat die indruk is ontstaan na het aanhoren van een lang verhaal van zijn cliënt en kennisneming van een aantal brieven die klager sub 1 had geschreven. Op grond daarvan neemt de raad aan dat het een conclusie is van mr. X zelf. Het is niet de taak en bevoegdheid van een advocaat om de aard van een vermeende ziekte van een wederpartij vast te stellen. Door dit toch te doen en dit in een brief aan de advocaat van de wederpartij vast te leggen heeft mr. X de grenzen van het toelaatbare overschreden.

De klacht van klager sub 1 is mitsdien gegrond.

Naar het oordeel van de raad is ook de klacht van klager sub 2 gegrond.

Ook derden, zoals klager sub 2, kunnen aanstoot nemen aan gedragingen van een advocaat of zich daardoor gegriefd of benadeeld voelen. Klager sub 2 stelt zich gegriefd te hebben gevoeld door het optreden van mr. X, met name door diens brief waarin hij stelt dat klager door de strafrechter te (...) onder andere tot een werkstraf is veroordeeld wegens het stalken en vernielen van spullen van een vriendin van haar ex-partner. Naar het oordeel van de raad is die mededeling overbodig, voegt immer (wezenlijk) niets aan de zaak toe. Die mededeling had daarom achterwege dienen te blijven. Daar komt bij dat mr. X er op had moeten zijn bedacht dat die brief, hoewel gericht aan de advocaat van klager sub 1, binnen de familie van klagers rond zou gaan en ertoe zou kunnen bijdragen dat via dit kanaal de veroordeling van klager sub 2 bekend werd. Met klager sub 2 is de raad van oordeel van mr. X hiermede haar privacy heeft geschonden. Daaraan doet niet af dat de mededeling volgens mr. X op waarheid berust.

Volgt

Gegrondverklaring van beide klachtonderdelen met berisping. ●